

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

13 april 2005

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MORGENVERGADERING

ACTUELE VRAGEN

THEMADEBAT DIGITAAL VLAANDEREN: BENOEMING VOORZITTER EN VERSLAGGEVERS EN BEPALEN VAN EEN VAST VERGADERMOMENT

RAPPORTERING INZAKE WAPENHANDEL AAN HET VLAAMS PARLEMENT

BELEIDSNOTA ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL 2004-2009

BELEIDSNOTA SOCIALE ECONOMIE 2004-2009

BELEIDSNOTA WERK 2004-2009

Inhoud

Nr. 32

Woensdag 13 april 2005
Morgenvergadering

Berichten van verhindering	1
Themadebat over Digitaal Vlaanderen Bekrachtiging van de voorstellen van de commissie ad hoc voor de benoeming van een voorzitter en één of meer verslaggevers alsook voor het bepalen van een vast vergadermoment	1
Rapportering inzake wapenhandel aan het Vlaams Parlement, Spreker: de heer Jan Roegiers	1
Beleidsnota Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2004-2009, ingediend door mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel – 94 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 11 Bespreking	2
Sprekers: de heren Jan Laurys en John Vrancken, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Louis Bril, mevrouw Caroline Gennez, de heren Jos Stassen, Jan Peumans, Luk Van Nieuwenhuysen, Gilbert Van Baelen, Jan Roegiers, Eloi Glorieux en Bart De Wever en minister Fientje Moerman	
Beleidsnota Sociale Economie 2004-2009, ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen – 95 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 4 Bespreking	26
Sprekers: de heren Jan Peumans, Jan Laurys en Louis Bril, mevrouw Anissa Tamsamani, de heer Jos Stassen en minister Kathleen Van Brempt	
Beleidsnota Werk 2004-2009, ingediend door de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming – 97 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 4 Bespreking	35
Sprekers: de heren Roland Van Goethem en Koen Van den Heuvel, de dames Annick De Ridder en Anissa Tamsamani, de heer Jos Stassen en minister Frank Vandenbroucke	
Regeling van de werkzaamheden	46

VOORZITTER: De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 9.06 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Anne Marie Hoebeke, Marleen Van den Eynde, Greet Van Linter: gezondheidsredenen;

Karim Van Overmeire: buitenslands;

Herman Reynders, Johan Sauwens, Paul Wille: ambtsverplichtingen.

THEMADEBAT over Digitaal Vlaanderen**Bekrachtiging van de voorstellen van de commissie ad hoc voor de benoeming van een voorzitter en één of meer verslaggevers alsook voor het bepalen van een vast vergadermoment**

De voorzitter: Dames en heren, overeenkomstig de beslissing van de plenaire vergadering van woensdag 16 maart 2005 betreffende de oprichting van de Commissie Digitaal Vlaanderen heeft het Uitgebreid Bureau op maandag 11 april 2005 kennis genomen van de voorstellen van de commissie ad hoc voor de benoeming van een voorzitter en één of meer verslaggevers alsook voor het bepalen van een vast vergadermoment.

De Commissie Digitaal Vlaanderen stelt mevrouw Patricia Ceysens voor als voorzitter en de heren Carl Decaluwe en Bart Caron als verslaggevers. De Commissie Digitaal Vlaanderen stelt voor afwisselend te vergaderen op dinsdagnamiddag en op donderdagnamiddag voor wat de gedachtewisselingen en hoorzittingen betreft. Voor het formuleren en bespreken van de beleidsvoorstellen stelt de Commissie Digitaal Vlaanderen voor eventueel

te vergaderen op woensdagvoormiddag op voorwaarde dat er geen plenaire vergadering is.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

Dan is aldus beslist.

RAPPORTERING INZAKE WAPENHANDEL AAN HET VLAAMS PARLEMENT

De voorzitter: Dames en heren, ingevolge de brief van 23 maart 2005 van mevrouw Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel, betreffende de rapportering inzake wapenhandel aan het Vlaams Parlement, stelt het Uitgebreid Bureau van maandag 11 april 2005 volgende werkwijze voor:

het eerstvolgende verslag wordt ingediend rond 17 april 2005 met daarin het overzicht van de vergunningen voor de periode van 1 september 2004 tot en met 31 december 2004;

de ontbrekende data over de effectieve wapenhandel in 2004, die werden gevraagd door de subcommissie Wapenhandel, worden bij het Vlaams Parlement ingediend in een afzonderlijk verslag, zodra de gegevens beschikbaar zijn;

vanaf 1 januari 2005 verloopt de halfjaarlijkse rapportering over de periodes van 1 januari tot en met 30 juni en van 1 juli tot en met 31 december en de jaarlijkse rapportering over de periode van 1 januari tot en met 31 december, met dien verstande dat het rapport moet worden ingediend voor het einde van de maand die volgt op de rapporteringsperiode.

Is het parlement het eens met die werkwijze?

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers: Mijnheer de voorzitter, ik heb hiervan kennis genomen, maar volgens mij is wat gebeurt niet wettig. De wet van 2003 stelt immers heel duidelijk dat de regering een zesmaandelijks verslag moet opmaken en aan het

Roegiers

parlement moet overmaken. Nu wordt een viermaandelijks verslag voorgesteld en dat is niet wet-
tig.

De voorzitter: Mijnheer Roegiers, het parlement kan zijn regels wijzigen indien dat unaniem gebeurt. Het Bureau heeft daarom beslist om hier te stellen dat we akkoord gaan met deze regeling. Als dat unaniem gebeurt, zie ik niet in wie naast het eigen parlement een sanctie zou kunnen opleggen. Het parlement beslist dus om de regeling aan te passen in deze overgangperiode. Ik heb daarom voorgesteld om deze nieuwe werkwijze aan de plenaire vergadering voor te leggen zodat het geen loutere Bureaubeslissing is.

Is het parlement het eens met die werkwijze?
(*Instemming*)

Dan is aldus beslist.

BELEIDSNOTA Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2004-2009, ingediend door mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel – 94 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 11

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel 2004-2009, ingediend door mevrouw Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel.

Volgens artikel 73, punt 5, eerste lid, van het Reglement wordt de bespreking gehouden op basis van de met redenen omklede moties die tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota zijn ingediend.

De bespreking is geopend.

De heer Roegiers, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Laurys, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jan Laurys (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, voor het volledige verslag over deze beleidsnota verwijs ik naar het gedrukte stuk. Ik zal u een korte samenvatting geven van het onderdeel Wetenschaps- en Innovatiebeleid.

Minister Moerman wil het gevoerde wetenschaps- en innovatiebeleid van het voorbije decennium volgens dezelfde lijn voortzetten omdat het een heel duidelijk hefboomeffect had. De grootste prioriteit voor de komende vijf jaar is het verder uitbouwen en maximaal aanwenden van het Vlaamse kennispotentieel zodat Vlaanderen in 2010 koploper is in de Europese kenniseconomie. Een Vlaams innovatiebeleidsplan vereist een langetermijnvisie, een meerjarenbegroting, een geïntegreerd beleid, samenwerking met de federale overheid en een verdere regionalisering van het beleidsdomein.

De minister benadrukt dat, niettegenstaande de inhaalbeweging sinds 1995 en de enorme stijging van middelen voor onderzoek en ontwikkeling, de overheidsbestedingen nog met ongeveer de helft moeten stijgen in reële termen om de doelstelling van Lissabon te halen. Vooral de Vlaamse overheid zal dit moeten waarmaken. De inspanningen mogen niet beperkt blijven tot subsidies. Andere instrumenten, zoals voldoende risicokapitaal en fiscale maatregelen, moeten ter beschikking worden gesteld.

Innovatie is de belangrijkste determinant voor economische groei. Vlaanderen heeft de komende 10 jaar aanzienlijk meer onderzoekers nodig. Die kunnen worden gevonden via een gunstig onderzoeksklimaat: een degelijk statuut, kwaliteitsvolle omkadering en voldoende loopbaanperspectieven. Verder blijven valorisatie van onderzoeksresultaten en de transfer van kennis de zwakste schakels in het Vlaamse onderzoekslandschap.

Voor minister Vandenbroucke is streven naar excellentie de beleidsweg om toponderzoekers aan te trekken en te houden. Hij is ook van mening dat het carrièreperspectief moet verbeteren.

Laurys

Grootschalige onderzoeksfaciliteiten worden strategisch steeds belangrijker, wat structurele verhogingen van budgetten en investeringen vraagt. Elke onderzoeksgroep moet kunnen beschikken over een werkings- en uitrustingsbudget, los van een onderzoeksproject. Vernieuwing van onderzoek zal hierbij expliciet als criterium voor het toekennen van financiën worden gehanteerd.

In de verdere uitbouw van de samenwerking tussen universiteiten en industrie zal de aandacht voor regelingen op het vlak van intellectuele rechten en vermogensrechten op vindingen onderzoekers moeten stimuleren om nieuwe kennis te ontwikkelen en toepasbaar te maken.

Ik geef een korte samenvatting van de bespreking. Het innovatiebeleidsplan heeft betrekking op de bevoegdheden van de hele regering. CD&V vraagt hoe en met wiens betrokkenheid gestructureerd overleg zal worden gerealiseerd en welke inbreng het parlement kan doen. De Vlaamse Raad van Wetenschapsbeleid wordt de nieuwe adviesraad en heeft een referentie-instrumentarium met kern-indicatoren uitgewerkt om innovatie te meten. In het voorjaar 2005 verschijnt een eerste invulling in het tweede indicatorenboek.

Groen! betreurt dat de beleidsnota geen enkele leidraad meegeeft over de richting die innovatie moet uitgaan. Wetenschap en innovatie staan daardoor op zich. De minister repliceert dat de meerderheid veeleer kiest voor een flankerende rol dan voor een dirigistische, wat niet betekent dat er geen maatschappelijke betrokkenheid vervat zit in de benadering van technologie.

De VLD steunt het uitgeschreven groeipad in functie van de Lissabonnorm, maar vraagt wel meer duidelijkheid over de manier waarop de geplande middelen zullen worden verdeeld. In functie van toponderzoek dringt een efficiënte allocatie van schaarse middelen zich op. De minister bevestigt een evenwichtig beleid als absolute voorwaarde om het kennis- en innovatiepotentieel in onze regio tot volle ontplooiing te laten komen.

Samen met CD&V bepleiten zij een grotere alertheid voor en meer proactiviteit op het gebied van Europese onderzoeksfondsen. Volgens de minister blijkt uit cijfers dat Vlaanderen hier al zeer goed

gebruik van maakt en een aanzienlijke financiële return behaalt. Verbetering is nog mogelijk door een versterking van de deelname van de bedrijfs-wereld. Ook zal zij de betrokkenheid van Vlaanderen bij beslissingsprocessen op EU-niveau zowel formeel als informeel bevorderen en het Vlaamse contactpunt, dat instaat voor informatieverspreiding en begeleiding van kandidaat-deelnemers, versterken.

CD&V stelt dat bij de regionalisering van het wetenschapsbeleid de financiering moet volgen. De minister bevestigt dat daarover wel degelijk contacten zijn met de federale collega's.

sp.a-spirit is tevreden met de verschuiving van een projectgerichte onderzoeksfinitanciering naar een persoonsgerichte. Wel moeten we ons hierbij hoeden voor een te veel gericht zijn op output, daar dit via inkopen van excellentie kan worden opgeschroefd ten nadele van investering in vorming van onderzoekers. De minister antwoordt dat elk lid van het Zelfstandig Academisch Personeel naast een onderzoeksopdracht ook een onderwijsopdracht moet hebben, hiermee het belang van kennisoverdracht benadrukkend. Verder vinden zij dat onderzoek te homogeen geplaatst wordt naast innovatie in het beleid, waardoor uitvoerdersonderzoek wordt betaald met dezelfde onderzoeksmiddelen als waarmee ook het innovatieve beleid zou moeten worden gevoerd.

De grensverleggende innovatie gebeurt het best aan de universiteiten, terwijl hogescholen geacht worden uitvoerdersonderzoek op zich te nemen. De minister beaamt dat academisering niet mag leiden tot versnippering van onderzoekscapaciteit. Dit is al decretaal geregeld, waarbij de academisering van de hogescholen binnen de associaties verloopt. Met deze samenwerking wordt versnippering van het onderzoek vermeden.

CD&V stelt dat universitair onderzoek zijn onafhankelijkheid moet kunnen bewaren en niet enkel industriegestuurd mag werken. Ook van bedrijven wordt verwacht dat ze onderzoek doen. VLD ziet dit verzekerd door aan de universiteiten een voldoende financiële basis te bieden. Aansluitend bevestigt deze fractie dat valorisatie van het onderzoek en transfer van kennis essentieel is, waarbij een kostprijsbeleid inzake octrooien geen drempel mag vormen voor kleine of middelgrote ondernemingen. Ook sp.a-spirit bepleit een con-

Laurys

sequent octrooi beleid dat de angstvallige houding van bedrijven tegenover octrooien moet wegwerken.

Voornamelijk grote bedrijven zijn hier actief, meldt de minister. Voor KMO's bestaat de mogelijkheid om via het IWT financiële ondersteuning te krijgen. Ook kunnen binnen het IWT geïntegreerde projecten worden aangeboden aan kleinere bedrijven. Men mag bovendien niet vergeten dat de Vlaamse regelgeving op universitaire vindingen in Europa een voorbeeldfunctie heeft, omdat eigendomsrechten zeer helder vastliggen.

CD&V, N-VA en sp.a-Spirit vinden dat de menswetenschappen tot op heden stiefmoederlijk worden behandeld. De minister weerlegt dit door te verwijzen naar de beleidsnota, waarin expliciet staat vermeld dat innovatie veel ruimer is dan technische innovatie. Het gaat niet alleen om economische valorisatie, innovatie moet tevens een ruime maatschappelijke relevantie hebben. Er zijn voldoende evenwichten in de financiering van de verschillende types van wetenschappelijk onderzoek en tussen de financiering maatschappijwetenschappen versus exacte wetenschappen.

Ook wordt de zorg geuit voor in- en uitstroom in wetenschappelijke en technische opleidingen. Leerplannen moeten op hun wetenschappelijkheid worden doorgelicht. Voor VLD is de instroom een goede paramater om doorstroom en uitstroom te bevorderen. De minister van Onderwijs voorziet in zijn onderwijsbeleid in verschillende begeleidingsmomenten in een schoolcarrière naar meer technologische en wetenschappelijke richtingen.

VLD benadrukt de noodzaak van een omgevingskader: reglementen en arbeidsrechtelijke toestanden waarin onderzoek en ontwikkeling kunnen gedijen, in overleg met de federale overheid. Samen met de minister van Onderwijs wordt erkend dat er maatregelen nodig zijn om een aantrekkelijkere carrière voor de onderzoeker te realiseren in combinatie met initiatieven om de omgeving qua onderzoeksinfrastructuur verder uit te bouwen. Via positieve acties wordt reeds de aanwezigheid van vrouwen in het onderzoeksmilieu bevorderd, onder meer door het schorsen van niet-gepresteerde periodes, het financieren van overbruggingsperiodes en de versoepeling van leeftijdsgrenzen.

Voor CD&V zijn er te veel afwijzingen van een beursaanvraag omwille van administratieve redenen. De minister erkent dat het aantal toegekende beurzen in verhouding met het aantal aanvragen nu te laag is.

De meerderheid heeft een met redenen omklede motie ingediend aangaande het prioritair werk maken van een administratieve vereenvoudiging, een permanente evaluatie van de beleidsinstrumenten, een vereenvoudiging van de toegang tot risicokapitaal en een evenwichtige verdeling en betere aanwending van de middelen voor wetenschap en innovatie. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw De Ridder en de heer Van Gaeve, verslaggevers, verwijzen naar het schriftelijke verslag.

De heer Vrancken heeft het woord.

De heer John Vrancken (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik trap wellicht een open deur in wanneer ik zeg dat de beleidsnota vrij vaag en algemeen is. Mevrouw de minister, u kunt echter gerust zijn: die vaststelling geldt voor de meeste beleidsnota's van uw collega's. We geven u echter wel enig krediet en zullen deze beleidsnota dus veeleer interpreteren als een algemene leidraad. We zullen ze dus in de loop van deze legislatuur beoordelen op basis van de meer gedetailleerde invulling die u eraan zult geven.

Als we de werklozencijfers bekijken, het aantal faillissementen, bedrijfssluitingen, delokalisatie naar het buitenland, ja zelfs naar Wallonië, meen ik dat er voor u heel wat werk aan de winkel is. Vooral de te hoge loonkosten en te hoge fiscale druk springen als voornaamste oorzaken in het oog.

Een ander belangrijk economisch aspect dat ik in uw beleidsnota mis, is het gebrek aan aandacht voor de problemen van de kleinhandel en de leegloop van de stadskernen. Voor meer details verwijs ik naar de verscheidene betogen en analyses van Voka, UNIZO, VBO en OESO.

Ik wil bepaalde aspecten in het licht stellen die volgens mij op korte of middellange termijn de nodige aandacht verdienen en waarvan enkele dan ook in mijn motie zijn opgenomen. Ik wijs op het huidige systeem van expansiesteun, ressorterend

Vrancken

onder het hoofdstuk 'Subsidies' dat in 2003 onder de bevoegdheid van voormalig minister Ceysens het leven zag, het zogenaamde callsysteem. Natuurlijk kunnen we – en daar volgen blijkbaar ook de andere fracties onze visie – dit systeem alleen maar afkeuren omdat het tot regelrechte rechtsonzekerheid leidt. De aanvrager weet nooit vooraf of hij al dan niet in aanmerking komt voor expansiesteun.

De beoordelingscriteria om in aanmerking te kunnen komen voor expansiesteun vullen technisch en mathematisch wel correct de formule in die tot de berekening van de zogenaamde Li-waarden leidt – vervat in het MB van 10 oktober 2003 in artikel 18 –, maar ze scheppen voor een normaal begaafde ondernemer helemaal geen klaar beeld over zijn kansen op slagen. Ik illustreer. De criteria worden genormaliseerd aan de hand van de volgende formule $L_n = (L_i - M) / D$ waarbij L_n gelijk is aan de genormaliseerde waarde van een criterium, L_i gelijk is aan de te normaliseren waarde van een criterium, M gelijk is aan het gemiddelde van de som van het aantal te normaliseren waarden, N gelijk is aan het aantal waarden van de groep en D gelijk is aan de standaarddeviatie $[\sum(L_i - M)^2 / (N - 1)]^{0.5}$.

Mevrouw de minister, ik heb begrepen dat u een zeer verstandige dame bent en u zult deze formule dan ook ongetwijfeld meteen begrijpen. Zo niet, verwijs ik u door naar mevrouw Ceysens, die ze u zeker zal verduidelijken.

Alle gekheid op een stokje, dit callsysteem werkt alleen voor grote bedrijven en is dus discriminerend voor kleine ondernemingen omdat bepaalde criteria te streng zijn voor hun vennootschapsstructuur. Het is dus spijtig dat u dit systeem nog een jaar verder laat lopen vooraleer het volledig af te schaffen, zonder hiernaast een meer transparant systeem in te voeren dat de kleine ondernemingen de kans geeft mee te genieten van het beschikbare expansiebudget.

In het tweede punt van mijn motie vind ik het spijtig dat er te weinig aandacht wordt geschonken aan de al zolang aangekondigde administratieve vereenvoudiging, vooral geconcretiseerd in de installatie van een als aanspreekpunt fungerend loket waar zowel de starters als de reeds gevestigde

ondernemers terecht kunnen. We vragen u over te gaan tot de invoering van een KMO-impactfiche, zodat bij de planning van een nieuwe maatregel eerst de impact ervan op de KMO's kan worden nagegaan op vlak van uitvoerbaarheid en administratieve lasten. KMO's zien tegenwoordig door de bomen het bos niet meer, wat zelfs vaak tot bijkomende rechtsonzekerheid leidt.

Als derde punt staat volgens ons de aandacht in uw beleidsnota voor de kenniseconomie die vooral op middellange termijn moet worden ontwikkeld, in schril contrast met de stiefmoederlijke behandeling van de bestaande sterke Vlaamse traditionele industriële sectoren: textiel, chemie, transport, voeding en metaal. Het gaat hier om de top-vijf van erg kapitaal- en schaalintensieve sectoren die instaan voor het grootste deel van de Vlaamse export en bijgevolg ook voor een groot deel van de tewerkstelling. We vragen hiervoor dan ook de nodige aandacht te blijven hebben en hun vooral de nodige steun te verlenen op het vlak van hun zwakte inzake prijsconcurrentie op de internationale markt. De nadruk leggen op kenniseconomie alleen, werkt niet.

Als vierde punt gaat onze aandacht uit naar Vlaanderen, en misschien niet het minst naar Limburg in het centrum van de Euregio voor logistiek en distributie. Ook over dit thema vinden we in uw beleidsnota weinig of niets terug, terwijl logistiek, overslag en distributie een niet te onderschatten sector is met een enorm potentieel aan arbeidsplaatsen. Vlaanderen promoten als belangrijke logistieke en distributieregio zou dan ook vooraan op uw agenda moeten staan. De moeilijk af te bakenen grens tussen uw beleidsdomein en dat van Buitenlandse Handel maakt het er wellicht niet makkelijker op. We dreigen dan ook terecht te komen in een pingpongspelletje wanneer we een economisch thema met grensoverschrijdende bevoegdheden aansnijden. Het economisch leven en het ondernemerschap stoppen immers niet aan onze Vlaamse grenzen.

Ik geef een voorbeeld. Ik was immers verbaasd over uw antwoord op mijn opmerking over het ethisch aspect van handel drijven en het sluiten van internationale handels- en samenwerkingsakkoorden met staten die de mensenrechten flagrant overtreden. Indien Vlaanderen in zijn buitenlands beleid ook oog wil hebben voor fundamentele basisrechten van de werknemers, kan het vanuit

Vrancken

een grondige omgevingsanalyse en het engagement vanuit de diverse beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid, enkel een internationale samenwerking tot stand brengen met die staten die deze normen respecteren. China valt daarbuiten. Intussen rezen vanuit diverse hoeken de nodige reacties op het democratisch gehalte van deze communistisch geïnspireerde staat.

Mevrouw de minister, ik schrok toen u me antwoordde dat u de samenwerking zuiver vanuit economische overwegingen beschouwt. U blijkt de mensenrechten daaraan te willen onderschikken. Nochtans is uw beleidsnota hierover vrij duidelijk. Op bladzijde 73 lezen we onder de paragraaf over het maatschappelijk verantwoord ondernemen: 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen impliceert dat naast de broodnodige winstgeneratie ook het sociale of maatschappelijke en het ecologische aspect van ondernemen belangrijk is. Deze filosofie vertaalt zich in een deugdelijk bestuur van de onderneming waarbij bedrijven op zoek gaan naar een goed evenwicht tussen de belangen van alle stakeholders of betrokkenen bij de onderneming zoals de werknemers, de leveranciers en de klanten, de omwonenden en de overheid.'

Dit moet ook gelden voor de buitenlandse ondernemingen die met Vlaanderen willen samenwerken. Mevrouw de minister, ook hier gun ik u het voordeel van de twijfel. Ik geef u de nodige tijd om uw beleid bij te sturen in functie van de voorliggende aandachtspunten. Met economie beheert u de slagader van Vlaanderen. Ik vraag u dan ook om al onze bedrijven te koesteren en hun de nodige ademruimte te geven om zich verder te ontwikkelen en stand te houden. De broodnodige werkgelegenheid en onze welvaart hangen daarvan af. Ik hoop dan ook dat op korte termijn ook de andere financieel gebonden materies worden overgeheveld naar het Vlaamse Gewest. Ik heb het dan meer bepaald over de belastingen en de sociale zekerheid.

Het behoort tot onze taak om op een constructieve wijze oppositie te voeren. We zullen u dan ook steunen in uw positieve beleidsaspecten. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de topprioriteit van deze Vlaamse Regering is meer ondernemen en dus meer werkgelegenheid. Onze grote uitdaging is dan ook de evolutie van Vlaanderen naar een ondernemende, innoverende, lerende en creatieve samenleving. Dat kan door voldoende economische groei te realiseren, die welvaart en werkgelegenheid in stand houdt en versterkt.

Mijn betoog beperkt zich tot het wetenschapsbeleid. Een sleutel om een en ander te realiseren is de uitbouw van de moderne economie die zich voortdurend innoveert en zich competitief opstelt.

Mevrouw de minister, zowel het regeerakkoord als uw beleidsnota omschrijft de krachtlijnen voor het Vlaams wetenschaps- en technologisch innovatiebeleid. Dankzij de combinatie van economie, innovatie en buitenlandse handel komt er ruimte voor aandacht voor innovatie en haar relatie met het economische leven. Terecht onderschrijft de VRWB in haar advies over beide beleidsnota's dat de integratie van het investeringsbeleid inzake onderzoek in het economische beleid belangrijk is. Er wordt een duidelijke link gelegd tussen onderzoeken en ondernemen, in een zeer breed kader. Innovatie is immers een keten met verschillende schakels, dat begint bij fundamenteel onderzoek en eindigt bij ondernemen.

Innovatie gaat overigens niet alleen over economische valorisatie, het heeft ook een grote maatschappelijke relevantie. Het verheugt ons dat de beleidsnota daar aandacht aan besteedt. Hoe schatten we innovatie in de brede zin van het woord in? Een O&O-discours kan ook gemeenschapsgericht zijn. Het kan bijvoorbeeld leiden tot toepassingen in de welzijns- en gezondheidszorg, en bijdragen tot het ontwaren en oplossen van maatschappelijke problemen zoals de vergrijzing. De humane wetenschappen hebben hierin een rol te spelen. Een beter inzicht in het menselijk functioneren en communiceren, en ook de ontwikkeling van een kritische blik op het verleden, heden en toekomst van de technologie zijn onontbeerlijk.

Technologische innovatie betekent werkelijke vooruitgang, maar enkel op voorwaarde dat ze wordt ingebed in een grondige reflectie over haar weerslag op ons menszijn. Bijgevolg zal het inno-

Merckx-Van Goey

vatiebeleid ook op de beleidsagenda van alle leden van de Vlaamse Regering terechtkomen. De politieke verantwoordelijken zullen het Vlaamse innovatiebeleid, na overleg tussen overheid, kennisinstellingen en sociaal-economische actoren, vastleggen in een Vlaams innovatiebeleidsplan.

Dit geïntegreerd en overlegd Vlaams innovatiebeleidsplan moet groeien vanuit een strategische visie. Het moet een kwaliteitsvolle inzet van middelen impliceren, alsook een evenwichtige verdeling ervan over de diverse types van onderzoek, over de verschillende actoren en over zowel bottom-up- als top-downactiviteiten. Mijn fractie herhaalt dus de vraag: welke innovatie steunen wij? Welke visie onderbouwt dit budgettaire ingebed beleid?

Het volstaat immers niet om het halen van de Lissabondoelstelling uitdrukkelijk te bevestigen, al zijn we blij dat dit gebeurt. Het volstaat evenmin om er de nodige middelen voor uit te trekken. We moeten verder gaan dan de bevestiging dat het innovatiepact via een groeipad en een evenwichtige spreiding tussen de verschillende types van onderzoek gestalte moet krijgen. Hoe, wanneer en volgens welk draaiboek wordt voortgang gemaakt met het Vlaamse innovatiebeleidsplan? Hoe kan het Vlaams Parlement een constructieve rol spelen? Het is wat dat betreft nogal windstil van de kant van de regering sinds de bespreking van de beleidsnota begin december 2004.

Enkele boeiende rapporten zoals het SERA-rapport van de SERV besteedden heel wat aandacht aan de onontbeerlijke rol die onderzoek en innovatie voor het Vlaamse bedrijfsleven en de Vlaamse welvaart vervullen. Daarin wordt de betekenis van de medium- en hoogtechnologische sectoren in de economische structuur en export onderzocht. Verder worden verklaringen gezocht voor het te lage aandeel ervan in de totale export van Vlaanderen.

Ook het actualiseren van het Lissabonproces, de Europese financiële voorstellen voor de periode 2007-2013 waarbij de focus helemaal op groei en innovatie ligt en het voorstel van zevende kaderprogramma zijn incentives om de uitdaging aan te gaan en het debat te voeren. Wij vinden dat een

goede zaak. Vlaanderen onderschrijft de substantiële stijging van het budget voor O&O in het kader van het zevende kaderprogramma. Terecht levert Europa zo bijkomende financiële inspanningen ter realisatie van de Lissabondoelstelling om van Europa de meest competitieve kennis-economie ter wereld te maken – een economie die weliswaar in staat moet zijn om duurzame economische groei met meer en betere banen en een hechtere sociale samenhang met respect voor het leefmilieu mogelijk te maken.

Mevrouw de minister, in onze commissie vond een gedachtewisseling plaats over het zevende en zesde kaderprogramma. Die wees uit dat Vlaanderen een goede leerling was in de Europese klas. Het halen van de Barcelonanorm, de inspanningen van de Vlaamse overheid om universiteiten en Vlaamse bedrijven te informeren, het actief meewerken van Vlaanderen in de ERA-netschema's en het spelen van een leidende rol in werkgroepen levert terecht appreciatie voor Vlaanderen in Europa op. Het kan echter nog beter. Velen zeggen dat het een kwestie van mentaliteit en cultuuromslag is. Wie schrijft mee aan het mobiliserende onderzoeksverhaal?

Innovatie is een vitaal element om Vlaanderen en Europa competitief te houden. De bedrijven en hun federaties hebben op dit vlak niet stilgezeten en mobiliseren en sensibiliseren inzake innovatie en concrete mogelijkheden. Ze verwijzen naar kenniscentra en universiteiten. Deze unieke combinatie van overheidsengagementen en de eigen inbreng van de bedrijven zorgt voor een win-winsituatie. Tal van bedrijven bij ons hebben een groot potentieel en investeren volop in onderzoek en ontwikkeling.

Bij de bespreking van de begroting ben ik namens onze fractie vertrokken van de goedkeurende vaststelling dat het Vlaamse beleid inzake wetenschap en technologische innovatie sinds 1995 een belangrijke positieve evolutie kent, zowel op het vlak van de middelen als inzake instrumenten en organisatie. Het komt er nu op aan verder te gaan op de ingeslagen weg.

Mevrouw de minister, ik kan mij voorstellen dat veel van uw collega's maar al te graag de ruime steun voor een ruim budget zouden krijgen. De sterke budgettaire inspanningen worden gewaar-

Merckx-Van Goey

deerd, maar we moeten evenzeer garanties afleveren over de doelmatigheid en de coherentie van hun inzet.

Dit zijn enkele van de CD&V-accenten die ik binnen dit korte tijdsbestek wat nadrukkelijker in de verf wilde zetten, aanvullend bij de drie paragrafen van de meerderheidsmotie die handelen over het IWT-beleid. Ik herhaal ze kort: het innovatiepact uitvoeren tot de 3-percentnorm wordt bereikt; een evenwichtige verdeling tussen grensverleggend onderzoek, strategische en technologische innovatie; gerichte actie om onderzoek, ontwikkeling en innovatie nog nadrukkelijker te valoriseren in onderneming, producten en diensten met een duurzame toegevoegde marktwaarde.

Mijn uiteenzetting zal al duidelijk gemaakt hebben dat de moties van de oppositie terzake ondermaats en niet pertinent zijn. De motie van het Vlaams Belang is wel merkwaardig. Alsof er iets oneerbaar is aan de promotie van Vlaanderen als kennisregio, en alsof het noodzakelijk is het 'onevenwicht ontstaan door de eenzijdige benadrukking van de kenniseconomie' ongedaan te maken. Er is nog veel werk. De enige motie van Groen! is buitengewoon kort en doet enkel aanbevelingen met betrekking tot de wapenhandel. Niet dat de daar te hanteren ratio's niet belangrijk zouden zijn, maar dat Groen! geen enkele aanbeveling over economie, wetenschap en innovatie meent te moeten voorleggen, is even merkwaardig.

Ik wil het hierbij laten, maar verwijs naar de waardevolle adviezen van de VRWB die wij gisteren hebben ontvangen. Er zitten tal van aanbevelingen bij. We zijn benieuwd op welke wijze u met deze aanbevelingen zult omspringen en welke visie u zult hanteren in het door het budget gedreven beleid. We willen er graag met u op korte termijn een debat over voeren. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Brill heeft het woord.

De heer Louis Brill (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de beleidsnota Economie breekt een lans voor de uitbouw van de kenniseconomie in Vlaanderen. In dat kader past een uitgebreide aandacht voor de informatie- en communicatietechnologie.

In de eerste plaats moet worden gewezen op het belang van de breedbandontwikkeling. Vlaanderen behoort op dit vlak tot de meest performante regio's. De jongste tijd blijft de ontwikkeling evenwel wat haperen. De lage pc-penetratiegraad speelt hierbij een belangrijke rol. De Vlaamse Regering wil in dit verband maatregelen treffen, zoals het verlenen van steun aan pc-donatieprojecten. Het is me nog niet duidelijk op welke wijze deze steun zal worden toegekend. Gaat het hier om sensibilisering of om financiële steun? Hoe zal deze steun met de federale maatregelen worden gecombineerd?

Wat eveneens opvalt, is de versnippering van de bevoegdheden tussen de verschillende beleidsniveaus. Ik denk in dit verband aan de wetgeving inzake de elektronische communicatie, aan het mededingingsbeleid en aan de wens tot een eenvoudiger administratie te komen. Wat dit laatste punt betreft, is het nodige overleg aangewezen. Het moet evenwel ook de bedoeling zijn tot een meer gestroomlijnde bevoegdheidsverdeling te komen.

Het onderzoek moet eveneens worden gestroomlijnd. De publieke onderzoeks- en ontwikkelingsmogelijkheden mogen niet op een gefragmenteerde wijze worden besteed. De nadruk moet op de output worden gelegd. Focus en kritische massa vormen in dit verband de sleutelbegrippen. Ik zou in dit verband graag verwijzen naar Finland, waar in de ICT-sector ongeveer 1.600 bedrijven en 40.000 nieuwe jobs zijn gecreëerd.

Wat het algemeen investeringsklimaat betreft, is het belangrijk opnieuw aandacht aan onze infrastructuur te besteden. In verband met de investeringen in wegen stellen we een terugval vast. De intermodaliteit tussen de verschillende transportmiddelen moet voor mensen en voor goederen gemakkelijker worden. Publiek-private samenwerking is hierbij aangewezen.

De dienstensector verdient eveneens de nodige aandacht. Performante dienstensectoren als de post en de spoorwegen verbeteren het investeringsklimaat en verhogen de concurrentiekracht van de industrie. Dit blijkt onder meer uit het rapport van professor Sleuwaegen over het concurrentievermogen van de Vlaamse economie. Uiteraard moet hierover overleg met de federale overheid worden gepleegd.

Bril

De beloofde 7.000 hectare bijkomende bedrijven-terreinen moet worden gerealiseerd.

We moeten tevens de nodige aandacht aan de vereenvoudiging van de regelgeving en van de administratieve procedures schenken. Er zijn momenteel vijf keer zoveel regels en wetten als in 1970. De regelgeving en de administratie hebben de ondernemingen in 2002 ongeveer 9,1 miljard euro gekost. Dit is meer dan de belastingen op de bedrijfswinst, die in datzelfde jaar 8,4 miljard euro bedroegen. Bovendien wordt de regelgeving vaak gewijzigd. Vooral de kleine ondernemingen en de aandacht voor innovatie lijden hieronder.

Inzake de regelgeving zouden we een aantal stappen kunnen zetten. We zouden een kostenbatenanalyse van alle wetten en decreten kunnen maken. De maatschappelijke voordelen moeten opwegen tegen de kosten voor de overheid, voor de ondernemingen en voor de bevolking.

Bepaalde wetten zouden een beperkte of een vastgelegde levensduur moeten hebben. Zodra deze periode is verstreken, zouden de voordelen van een wet of een decreet opnieuw moeten worden bewezen. Archaïsche of verouderde wetten zouden dan niet voor onbepaalde duur van kracht blijven. In Australië heeft dit systeem op korte tijd het aantal wetten gehalveerd.

De wetten en decreten moeten beter op elkaar worden afgestemd. We moeten hierbij natuurlijk rekening houden met de Europese richtlijnen.

Ook op het vlak van de administratie zouden we een aantal stappen kunnen zetten. We moeten in ieder geval de eenheidslokets verder uitbouwen. We mogen niet stoppen met de creatie van de front-offices, maar we moeten een efficiënte integratie van de back-offices tot stand brengen.

We moeten tijdslimieten voor administratieve procedures instellen. Zodra een bepaalde termijn is verlopen, zou het uitblijven van een beslissing aan een positieve beslissing moeten worden gelijkgesteld. Administratieve processen moeten we, net als de wetgeving, evalueren. Indien het noodzakelijk is, of indien de processen voorbijgestreefd of

niet meer gepast zijn, moeten we ze – alsook de onderliggende wetgeving – gewoon afschaffen.

Het innovatiebeleid moet verder worden versterkt. Uit onderzoek blijkt dat 58 procent van de Vlaamse ondernemingen zich als innoverend beschouwt. Het is duidelijk dat grote ondernemingen meer innovatief zijn dan KMO's. Er wordt ook meer geïnoveerd in hightech en in de industrie.

De IWT-studie waaruit deze cijfers komen, formuleert ook een aantal aanbevelingen voor het beleid. Er is ten eerste een grote diversiteit inzake de manier waarop in Vlaanderen aan innovatie wordt gedaan. Bedrijven die een verschillende innovatiestrategie aanhangen, hebben verschillende noden inzake het beleid. Sommige ondernemingen hebben meer belang bij basisonderzoek, andere bij technologiespreiding en niet zozeer bij nieuwe kennis.

Ten tweede is er niet direct een link tussen de aard van de innovatie en het behoren tot een bepaalde industrie. Hetzelfde geldt voor de omvang van de onderneming of de vestiging van de onderneming in een bepaalde regio. Het zou totaal verkeerd zijn dat we ons richten op een bepaalde sector, een bepaalde groep ondernemingen of een bepaalde regio. Er moet een breed algemeen kader zijn, waarbinnen diverse en meer specifieke maatregelen kunnen worden genomen.

Ten derde mag het beleid niet enkel aanbodgericht zijn, maar moet het ook gericht zijn op de vraag en op het creëren van markten voor technologieën en netwerken.

Collega's, Vlaanderen heeft goede en zwakke punten inzake innovatie. De inspanningen van de overheid zijn de jongste jaren fel gestegen. Dat zal zich in de toekomst voortzetten. De bedrijven scoren qua onderzoek en ontwikkelingsuitgaven zelfs zeer goed, zij het dat ze sterk geconcentreerd zijn.

Qua output scoren we evenwel minder. Dat is een belangrijk en verrassend zwak punt. Zo ligt het aantal octrooiaanvragen vrij laag. Het grote probleem lijkt evenwel dat we er niet voldoende in slagen technologische vernieuwing om te zetten in commerciële successen. Het geboortecijfer van nieuwe ondernemingen ligt te laag. Er is

Bril

een gebrek aan ondernemerschap om onderzoek en ontwikkeling ook daadwerkelijk te vertalen in nieuwe producten en diensten.

Hieruit kunnen we diverse conclusies trekken. De belangrijkste lijkt te zijn dat het beleid verder moet gaan dan het uittrekken van meer geld voor onderzoek en ontwikkeling. De link tussen onderzoek en ondernemerschap moet verder worden ontwikkeld en uitgediept. Er moet meer interactie tot stand komen tussen de verschillende actoren: het beleid, de universiteiten, de onderzoeksinstellingen en de ondernemers zelf.

In België hebben 22 percent van de ondernemingen afspraken gemaakt voor samenwerking rond innovatie. Dat is veel te weinig. In Finland is dat 50 percent, in Denemarken 39 percent en in Zweden 32 percent. Dus hier is nog een lange weg af te leggen.

Voor onderzoekers moet eraan gedacht worden de incentivesystemen niet enkel te laten afhangen van de academische publicaties, maar ook van de impact van de innovatie.

Vlaanderen blijft aan de staart bengelen inzake nieuw ondernemerschap. Er is een gebrek aan starters, maar ook aan doorgroeiers. Daardoor mist Vlaanderen kansen inzake innovatie, en dus kansen inzake economische groei en welvaart.

De vorige regering heeft deze problematiek al erkend en een aantal maatregelen genomen op het vlak van kapitaal, advies en opleiding. Deze maatregelen moeten nog in belangrijke mate op kruissnelheid komen. De huidige regering wil dit beleid voortzetten en voegt daar de component sensibilisering aan toe. De ontwikkeling van een positief beeld van en een positieve attitude ten aanzien van ondernemerschap is inderdaad een must. Daarbij is het goed dat nu ook gekeken wordt naar specifieke doelgroepen waar nog veel potentieel aanwezig is. Een versnippering van de inspanning wordt aldus vermeden.

Vlaanderen heeft meer starters nodig. Een aangroei van het aantal ondernemers verhoogt de dynamiek in een economie en versterkt het proces van creatieve destructie. Naast kwantiteit moet echter ook gekeken worden naar kwaliteit:

we hebben ook innovatieve ondernemers nodig. Bovendien moet het gaan om bedrijven die kunnen doorgroeien. Enkel op die manier kan werkgelegenheid worden gecreëerd. Bovendien houdt dit soort ondernemers bestaande grote bedrijven wakker en alert. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Mevrouw Caroline Gennez (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik heb met veel interesse de beleidsnota Economie gelezen. De uitgangspunten die de minister erin naar voren schuift en die worden gedragen door de hele regering, sluiten perfect aan bij de doelstellingen die we op de Top van Lissabon hebben vooropgesteld op Europees niveau.

Het is belangrijk dat Vlaanderen de ambitie heeft om een dynamische, competitieve kenniseconomie te worden. We moeten ook de ambitie hebben een evenwichtige economie te worden. Af en toe heb ik bij het doornemen van de beleidsnota de indruk dat we iets te veel de nadruk zouden leggen op een pijler van het Pact van Lissabon, namelijk de economische en dat we de sociale en ecologische pijlers, waar ook heel wat uitdagingen voor onze economie zitten, wat uit het oog dreigen te verliezen. De sp.a-fractie pleit voor een evenwichtige Vlaamse economie die niet alleen wordt vooruitgedreven door competitiviteitsdenken.

Er moet niet alleen een evenwicht bestaan tussen het economische, het ecologische en het sociale aspect, maar ook tussen de verschillende sectoren in onze Vlaamse economie. Uiteraard moeten we toekomstgericht denken en heel veel aandacht besteden aan innovatie en ontwikkeling. Vlaanderen beschikt nu eenmaal niet over de grondstoffen voor een industriële economie. We moeten gebruik maken van de grondstoffen waar we het rijkst aan zijn, namelijk de hersenen van de Vlamingen. Kenniseconomie is zeer belangrijk, maar ik zou ook nog aandacht willen vragen voor de traditionele sectoren die heel wat mensen tewerkstellen, zoals de automobielsector, de textielsector en grote multinationale ondernemingen die ook innovatief kunnen zijn en grote groepen Vlamingen aan het werk kunnen houden. Ik denk ook aan de focus op KMO's die naar ons aanvoelen wat te veel ontbreekt, en aan de rol van de overheid die best nog iets uitgebreider mag zijn in de Vlaamse economie.

Gennez

Ik lees vandaag in de krant dat de verkoop van de aandelen van de GIMV eindelijk nakend is en dat we 30 tot 35 percent zullen verkopen. Wettelijk moeten we 25 percent in onze portefeuille houden. Mijns inziens zou het niet onzinnig zijn nog meer aandelen van de GIMV te verkopen. Wat heeft de Vlaamse overheid immers aan een gewoon beursgenoteerd bedrijf zonder instrumenten om aan economisch beleid te doen? Misschien kunnen we via de verkoop van de GIMV-aandelen en via een deftig instrument, de PMV, ook aan deftig economisch overheidsbeleid doen in Vlaanderen. Deze optie moet de minister van Economie samen met de andere ministers in de regering verder onderzoeken.

Mevrouw de minister, uw beleidsnota is een lijvig en doorwrocht document. Het grootste hoofdstuk is dat inzake innovatie. Gisteren hebben we in de commissie met de minister-president een gedachteswisseling gehouden over de evaluatie van Lissabon. De aanwezigen waren het erover eens dat er heel wat meer aandacht moet gaan naar investeringen in onderzoek en ontwikkeling. Op dat vlak zitten we slechts in de middenmoot van het Europese peloton. Vlaanderen moet de ambitie hebben om beter te doen. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid geeft de Vlaamse Regering trouwens vrij goede punten als het gaat over haar ambitie om meer te investeren in onderzoek en ontwikkeling. Deze raad heeft echter ook berekend dat de investeringen die we vandaag in onze begroting hebben vastgelegd onvoldoende zullen zijn om de doelstellingen van het Pact van Vilvoorde, met die 3 percent, te halen tegen 2007.

Investeren kan natuurlijk nooit een doel op zich zijn. Erger is dat volgens diezelfde raad de investeringen in onderzoek en ontwikkeling eigenlijk niet echt tot een performante output leiden. Het opdrijven van die innovatieperformantie zal een belangrijke taak zijn voor de Vlaamse Regering. Het lijkt me niet onzinnig dat er bijkomend onderzoek zou worden verricht, ook door de Vlaamse Regering, naar de vraag hoe we die performantie kunnen verbeteren en hoe we bestaande instellingen als de VITO daarbij kunnen betrekken en hen een belangrijke rol laten spelen.

Het is goed dat de Vlaamse Regering verder kiest voor de uitvoering van het innovatiepact. Dat u

aandacht besteedt aan het ter beschikking stellen van risicokapitaal in het innovatiekapitaalfonds, is eveneens positief. Ik mis echter een beetje een bredere kijk. Er is een breder kader en een ruimer instrument nodig. Ik betreur dat de aandacht voor de Talentenbank volledig verloren is gegaan in de begroting.

In het hoofdstuk over het competitief ondernemen is er heel veel aandacht voor het netwerken. Uiteraard heb ik daar geen problemen mee. Het is goed dat de diverse actoren en sectoren met elkaar in verbinding staan. Ik vrees echter dat er te weinig aandacht is voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Dat dreigt een beetje een containerbegrip te worden, dat de voorbije jaren voor alles en nog wat wordt gehanteerd. Willen we echter een duurzame economie, dan mogen we de klemtoon op het sociale en het ecologische in onze bedrijven niet uit het oog verliezen.

In het Vlaams Parlement hebben we het al heel vaak gehad over de digitale kloof. We vinden dit onderwerp zo belangrijk dat we er een commissie voor hebben opgericht. In uw beleidsnota mis ik echter de aandacht voor het opdrijven van de pc-penetratie in de Vlaamse huishoudens. We moeten die mogelijkheid nog versterken, via de digitale tv en het project van de settopbox, dat in ontwikkeling is. Misschien kunt u hier aandacht aan besteden in uw beleidsbrieven en kan dit worden gevolgd binnen uw beleid. Ik wil daar aandacht voor vragen.

De heer Brill verwees al naar de passage over de bedrijventerreinen. We vinden het zeer positief dat u aandacht hebt voor duurzaamheid. Vlaanderen is een compacte regio en moet dus erg veel aandacht hebben voor de ruimtebalans. We vinden het dan ook zeer goed dat u via het Brownfieldfonds van plan bent heel wat bestaande bedrijventerreinen te saneren. In de toekomst mogen daar best wel wat meer middelen aan worden besteed als de meerjarenbegroting wordt opgemaakt. Vlaanderen heeft meer nood aan inbreiding via industrieterreinen, dan aan het aanboren van nieuwe bedrijventerreinen, hoewel ik het richtcijfer van 7.000 hectaren niet in twijfel trek.

Mevrouw de minister, het is positief dat u in het hoofdstuk 'Bedrijventerreinen' de ambitie hebt om samen met de minister van Mobiliteit ervoor te zorgen dat veel van die bedrijventerreinen kun-

Gennez

nen worden ontsloten via het openbaar vervoer. Anders dreigen we op een verkeersinfarct af te stevenen en krijgen we de mensen niet op het werk. Dit kan via thuiswerken, maar ook via de ontsluiting van het openbaar vervoer worden verholpen.

Het is eveneens positief dat u de link tussen de academische en de bedrijfswereld wilt versterken. Het is goed dat u de mobiliteit van het personeel wilt verhogen. We hebben een sterk korps academisch personeel. De mobiliteit naar andere sectoren is echter veel te klein. Hoe wilt u dat realiseren? Ik vind geen aanzet van de manier waarop u mensen uit de academische wereld naar het bedrijfsleven wilt laten overstappen en vice versa. Hebt u nagedacht over een systeem van detachering?

Mevrouw de minister, in het hoofdstuk 'Ondernemersvriendelijk klimaat' valt op dat u het bestaande systeem van de cheques sterk in twijfel trekt. De vorige Vlaamse Regering heeft heel wat cheques, waaronder opleidings- en adviescheques, geïntroduceerd. U wilt die nu al evalueren. Is dat niet te snel? Sommige cheques, zeker de cheques die al langer bestaan, hebben een zeker succes. Dat systeem moet een eerste aanzet zijn om het ondernemen te stimuleren, om de ondernemers aan de start te krijgen. Het is geen goed idee om dat te vervangen door fiscale maatregelen. Evaluatie kan nooit kwaad, het getuigt van goed bestuur, maar het is toch goed om aandacht te blijven hebben voor een extraatje aan de start. Op dat vlak bengelt Vlaanderen onderaan de ladder.

Deze beleidsnota bevat heel wat eten en drinken, maar moet nog veel concreter worden gemaakt. Ik pleit voor een duurzame, evenwichtige economie met aandacht voor onderzoek en ontwikkeling, maar evengoed voor het ecologische aspect van de economie. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*): Mevrouw de minister, collega's, ik zal geen bloemlezing geven van bedenkingen over de beleidsnota Economie. Deze beleidsnota is voor een groot deel een voortzetting van het vorige beleid. Dat hebben we gesteund. We blijven dan ook de goede elementen van deze beleidsnota steunen. Ik wil wel de aan-

dacht vestigen op de ecologische lijn, die te weinig aan bod komt.

Uit de vorige beleidsnota Economie van 1999 blijkt dat de ecologische pijler van economie voor het eerst heel sterk werd geaccentueerd in een aantal uitgangspunten, en in belangrijke maatregelen die werden genomen door verschillende ministers van Economie. In uw huidige beleidsnota vermeldt u dat hier en daar nog wel. Over de ecologiesteun zegt u die maatregel, die ook op Europees niveau is vastgelegd, te zullen uitvoeren op het vlak van expansiesteun en dergelijke. Het economische is echter nog niet helemaal doordrongen van het ecologische. Dat is een gemis, dat ik met enkele voorbeelden wil illustreren.

Er is op een bepaald moment in de discussie gezegd dat ecologische investeringen niet alleen gesteund kunnen worden door middel van expansiesteun en ecologiesteun. Misschien kunnen bedrijven die eventueel ecologisch willen investeren, ook gesteund worden via een participatie- of investeringsmaatschappij. Er werd al aan gedacht dat te doen onder de koepel van de PMV. Het gesprek daarover is echter stilgevallen, en ik lees er ook niets meer over in uw beleidsnota.

Maar zijn er dan op de markt of bij de overheid wel voldoende middelen om voor bedrijven die willen investeren in een ecologische ombouw, verder te gaan dan alleen maar expansie- en ecologiesteun? Ik blijf daarom het idee verdedigen van een Vlaamse investeringsmaatschappij voor duurzaam ondernemen. Dat moet verder uitgewerkt worden, en we zullen daartoe binnenkort een initiatief nemen.

Een ander belangrijk aspect is innovatie, onderzoek en ontwikkeling. Het is heel belangrijk dat de Vlaamse Regering het innovatiepact voortzet en de vooropgestelde kwantitatieve doelstellingen probeert te halen. We hebben daar dus geen probleem mee, maar de grote verwezenlijking van het regeerakkoord van 1999 hebt u niet overgenomen. Naast evaluatie en kwantitatieve en formele criteria, was destijds duurzaamheid het uitgangspunt en het criterium voor het beleid.

Op die basis is bijvoorbeeld de overeenkomst met het IWT aangepast, en heeft het IWT een systeem ontwikkeld om duurzaamheid te hanteren als criterium voor de toekenning van bepaalde beurzen,

Stassen

investeringen en dergelijke. Het IWT is daarin heel ver gegaan, maar ook de VITO heeft een reeks van initiatieven genomen. Ook bij het IMEC zijn ze verder gegaan. Duurzaamheid als criterium om steun te geven aan projecten of bedrijven stond dus duidelijk in het vorige regeerakkoord en is ook toegepast.

Mijn vrees is dat dit, als u het niet herhaalt, zal verdwijnen. De formele en kwantitatieve criteria zijn op zich goed. Een project moet immers aan formele en kwantitatieve criteria voldoen, maar om het verschil te maken is het belangrijk dat het kwalitatieve criterium duurzaamheid het uitgangspunt blijft. Alle onderzoeken tonen aan dat duurzame bedrijven, die hoog scoren op ecologische indexen en dergelijke, het ook economisch zeer goed doen. Daarover zijn heel mooie rapporten gemaakt in Amerika, die ook in Europa toepasbaar zijn.

Mevrouw de minister, het is belangrijk dat u die witte vlek – of laat het ons vanaf vandaag een groene vlek noemen – een plaats geeft in uw beleid voor innovatie, onderzoek en ondersteuning. We blijven u consequent steunen bij de verdere uitvoering van de beslissingen uit het verleden, maar vragen u ook uitdrukkelijk het aspect ecologie en duurzaamheid sterker vorm te geven in uw beleid in de komende jaren. Ook wij zullen daartoe een reeks initiatieven nemen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het verslag van de heer Laurys en tijdens de bespreking is al heel wat duidelijk toegelicht. Zelf zou ik nog bij drie aspecten willen stilstaan. Vooreerst wil ik het hebben over het investeringsklimaat. Vervolgens zal ik, ook namens de heer Loones, een en ander zeggen over de buitenlandse handel. Ten slotte wens ik in te gaan op het onderwerp innovatie, mede naar aanleiding van het verschijnen van aanbeveling 24 en advies 89 van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid.

Mevrouw de minister, naar aanleiding van uw nota hebben we in de commissie gesproken over een geïntegreerde benadering van de economie. We horen alle ministers pleiten voor die integratie,

en niet het minst de ministers van Openbare Werken, Mobiliteit en Economie. Op het terrein zien we echter vaak het tegenovergestelde daarvan. Ik geef u hiervan slechts één voorbeeld, namelijk het Deurganckdok. Dat is een belangrijke bron van tewerkstelling, maar pas achteraf wordt nagedacht over de manier van ontsluiten.

In de beleidsnota staat zeer weinig over administratieve vereenvoudiging en reguleringsmanagement met bedrijfsimpacttoets – zoals tijdens de Ondernemingsconferentie werd afgesproken. Misschien kunt u in de loop van uw beleid hiervoor wat betere voorzetsen geven.

We moeten aandacht hebben voor de ondernemerskosten. Dit betreft vooral een federale bevoegdheid, maar op Vlaams niveau kan toch worden gedacht aan een verlaging. Het aandeel van de Vlaamse overheid in de onroerende voorheffing is beperkt, maar op het vlak van materieel en outillage kan worden gewerkt via een graduele invoering zodat de budgettaire impact beperkt blijft. Ook daarin werd voorzien tijdens de Ondernemingsconferentie. Ik ben me ervan bewust dat het grootste deel van de onroerende voorheffing wordt geheven door de lokale besturen en niet door de Vlaamse Gemeenschap.

De N-VA vindt het spijtig dat in de beleidsnota niets staat over de gedeeltelijke regionalisering van de vennootschapsbelasting. Het gaat om een federale bevoegdheid, maar als het nodig is kan het Vlaamse economische beleid werken met fiscale ondersteuning in plaats van met het achterhaalde subsidiesysteem. Het regeerakkoord voorziet immers in de uitbreiding van de fiscale autonomie. De beleidsnota zou minstens moeten bevatten dat de regionalisering van de vennootschapsbelasting op tafel wordt gelegd. Voor de bedrijven is het immers een heel belangrijke indicator.

Inzake de 'ruimte voor economie', wil ik het hebben over de industrieterreinen en met name over uw insteek van het RSV. Zowel werkgevers- als werknemersorganisaties klagen over het tekort aan bedrijventerreinen. Niet de minister van Ruimtelijke Ordening, maar de minister van Economie zal daarop worden afgerekend, net zoals de minister van Leefmilieu zal worden afgerekend op het aantal bossen. Uit de beleidsnota blijkt alvast niet dat u zich daarvan voldoende bewust bent. U kondigt een monitoringsmodel aan, maar dat heb-

Peumans

ben de GOM's jaren geleden al ontwikkeld. Het komt erop aan om een proactief ruimtelijk economisch beleid te voeren en daarvoor moeten de gepaste instrumenten worden ontwikkeld. Hebt u al enig idee hoe u dit zult aanpakken?

Ik vraag u hierbij nogmaals om ook aandacht te besteden aan de kleine industrieterreinen. Hierover is een dispuut bezig met de administratie Ruimtelijke Ordening. De tewerkstelling op kleine industrieterreinen is even belangrijk als die op de heel grote industrieterreinen die gewoonlijk worden voorbehouden aan buitenlandse bedrijven. Op lokaal vlak kan ook een bijdrage worden geleverd aan de tewerkstelling.

Enige tijd geleden heb ik u een actuele vraag gesteld over de automobielsector. U stelde toen dat u eind maart 2005 uitsluitsel zou geven inzake het rapport over de vier grote automobielconstructeurs. Inmiddels zijn we april en ik hoop dan ook dat we hierover vandaag wat meer zullen vernemen.

Voor het aspect buitenlandse handel verwijs ik naar professor Cuyvers, lid raad van bestuur van Export Vlaanderen. Volgens hem kampt Export Vlaanderen met een structureel tekort van 1,5 miljoen euro. Dat zou het gevolg zijn van het feit dat het voor export overgedragen Lambermont-geld voor de overgedragen opdrachten, namelijk 9,3 miljoen euro, slechts voor een zeer beperkt deel, namelijk 1,3 miljoen euro, bij Export Vlaanderen terechtgekomen is. De rest werd blijkbaar doorgesluisd is naar het overbodige federale Agentschap Buitenlandse Handel om er een 'waterhoofd' van 44 personeelsleden in stand te houden.

Dat wordt blijkbaar instandgehouden omdat het nu eenmaal bestaat. De staatshervorming is wat dat betreft heel duidelijk. Mijn partij pleit voor de definitieve opheffing van het Federale Agentschap voor Buitenlandse Handel. Deze instelling heeft na de jongste staatshervorming eigenlijk geen bevoegdheden meer, maar stelt nog personeel te werk om een zekere prins Filip op reis te sturen naar allerlei exotische oorden waar hij dan nog allerlei stommiteiten uitkraamt. Dat doet echter niet terzake.

De voorzitter: De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen: Mijnheer Peumans, ik ben het volledig eens met uw analyse.

Toch begrijp ik u niet goed. U pleit voor de afschaffing van het agentschap maar de met redenen omklede motie die u mee ondertekend hebt, is veel cryptischer. De motie zegt dat de taken die worden uitbesteed aan het agentschap een duidelijke toegevoegde waarde moeten betekenen voor de dienstverlening van het FIT en tevens kostenbesparend en –bedelend moeten zijn voor het FIT. Het voortbestaan van het agentschap wordt in het midden gelaten.

De N-VA pleit voor het toedraaien van de geldkraan. Ik betreur dat dit niet zo duidelijk in de motie staat.

De heer Jan Peumans: Ik moet u dat toch niet uitleggen, mijnheer Van Nieuwenhuysen? Een motie is altijd een evenwicht tussen de meningen van verschillende partijen. De N-VA is wel duidelijk: wij pleiten voor de definitieve opheffing. We hebben al vaker ons standpunt moeten herhalen, het duurt echter enige tijd voor de andere partijen ons volgen. Dat zal vroeg of laat wel gebeuren.

De integratie van Export Vlaanderen en de DIV heeft veel weg van de processie van Echternach. Werkgevers stellen zich nog altijd vragen. Er is nog steeds geen duidelijkheid over de loketfunctie van het FIT: tot wie of wat moeten ondernemers zich wenden die een beroep willen doen op de diensten van het FIT? Er is bovendien ook nog geen geïntegreerde werking. Deze jarenlange malaise werkt verlamdend en veroorzaakt een groot verloop bij de administratie, met een verlies van expertise. Zowel de begeleiding van de Vlaamse ondernemers die naar het buitenland trekken als de begeleiding van de buitenlandse ondernemers die naar Vlaanderen komen, heeft daar heel wat schade door geleden.

De N-VA vraagt dat er snel werk wordt gemaakt van een goede werking van zowel export als van de acquisitie van buitenlandse investeerders. Dat laatste aspect krijgt volgens de N-VA te weinig aandacht. Niettegenstaande de concurrentie met de inheemse bedrijven brengen de buitenlandse bedrijven nieuwe technologieën binnen en creëren ze een substantiële toegevoegde waarde. Vlaanderen moet zich daartoe beter in de markt plaatsen als excellente vestigingslocatie. De medewerkers van de bevoegde diensten in het buitenland moe-

Peumans

ten ook voor een deel worden afgerekend op hun reële prestaties zoals in de verkoop en marketing gangbaar is.

Een van de troeven van Vlaanderen is bijvoorbeeld het excellent vestigingsklimaat om Europese distributiecentra aan te trekken. Toch slagen we daar amper in. Ik verwijs naar de studie van professor Sleuwaegen daarover. Alleen in Antwerpen en Zaventem hebben we een hoge concentratie van distributiecentra. In Limburg is er nog een groot potentieel. Dat wordt vandaag nog bevestigd in een interview in Het Belang van Limburg door de gedeputeerde van Economie. Dat zou aanzienlijk wat tewerkstelling creëren. Het is niet omdat we enkele missing links invullen dat we de logistieke functie van Vlaanderen aantrekkelijker maken. Professor Sleuwaegen heeft dat duidelijk aange-toond.

We moeten een meerwaarde kunnen geven aan de distributiecentra. De minister van Openbare Werken heeft daar in zijn beleidsnota op gewezen. Het gaat over het zogenaamde postponed manufacturing. We moeten een meerwaarde geven aan wat hier wordt gedistribueerd.

Ik weet dat u er niets aan kunt doen, mevrouw de minister, maar ook inzake het exportbeleid vraagt de N-VA dat eindelijk werk wordt gemaakt van een sterke administratie die efficiënt werkt en geen duiventil meer is. Er waren al vijf voogdijministers en zes directeurs bij Export Vlaanderen. We verdienen beter.

De N-VA pleit ook voor gerichte buitenlandse missies waarbij het economisch belang zwaarder doorweegt dan het politieke. In die optiek moeten de werkgevers en hun sectorfederaties nauwer betrokken worden bij de organisatie van internationale bedrijfscontacten.

Wat de innovatie betreft, staat in advies 89 dat 'de grondtoon in de beleidsnota-Moerman zeer positief is'. In de grote krachtlijnen van de beleidsnota wordt duidelijk rekening gehouden met de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. De grote algemene beleidslijnen zijn goed. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid verwacht dat ze in de opeenvolgende beleidsbrieven concreter worden

uitgewerkt. De Vlaamse raad wil waar mogelijk haar bijdrage leveren.

Op pagina 7 staat dat er bijkomende middelen moeten worden vrijgemaakt om aan de 3 procent van het bruto binnenlands product te komen. De Vlaamse raad stelt daar wel tegenover dat de af te leggen weg vermoedelijk nog moeilijker wordt dan verwacht.

Mevrouw de minister, wat dat betreft, wensen we u heel veel succes om de bijkomende middelen te vinden. Mevrouw Gennez heeft er al op gewezen dat de GIMV een deel van de centen zou aanwenden om risicokapitaal voor wetenschappelijk onderzoek in te brengen.

Bij de federalisering heeft de Vlaamse overheid snel oog gehad voor het opdrijven van de O&O-intensiteit in Vlaanderen. Ze wordt momenteel voortgezet en geactualiseerd in de ontwikkeling van het Innovatiepact, dat voor Vlaanderen het streven naar de O&O-norm van 3 procent moet onderbouwen. Toch moeten nog enkele zaken duidelijk worden onderbouwd. Hoe volgen we bijvoorbeeld best de inspanningen en doelstellingen van het WTI-beleid in Vlaanderen op? Hoe organiseren we dit? Welke performantiedoelstellingen streven we na, naast de 3-percentnorm? Wat verwachten we als return van de Vlaamse WTI-inspanningen? Hoe creëren we betere dwarsverbanden tussen de verschillende actoren?

Mevrouw de minister, ondertussen hebben we het handig document 'Aanbeveling 24' gekregen van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid. Bij de opvolging van het Vlaams Innovatiepact staat een eerste invulling van een elfde, en op uw verzoek twaalfde kernindicator. Op pagina 55 staat: 'Vlaanderen heeft een eerder gemiddeld innovatieprofiel. Ondanks de stijgende inspanningen voor Onderzoek en Ontwikkeling, die zich weerspiegelen in een relatief goede score voor de inputindicatoren, is Vlaanderen er nog niet voldoende in geslaagd ze om te zetten in een sterke verbetering van zijn innovatieperformantie. Zowel de activiteit, de kennistransfer als de output en valorisatie kunnen nog beter.' Het is een zeer nuttig instrument om de weerslag van het beleid te beoordelen.

Mijnheer de voorzitter, bij de innovatie is de belangrijkste vraag misschien wel met wie we ons

Peumans

vergelijken en met welke doelstellingen. Vlaanderen heeft dringend nood aan een goed referentiekader. Momenteel lijkt het er opdat de ene excellentiepool na de andere wordt opgestart, met heel wat overheadkosten als gevolg. Innovatie moet weg van de kerktorenmentaliteit en daarom voor een stuk opnieuw top-down benaderd worden. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, geachte collega's, ik zal nog enkele bemerkingsen maken over het hoofdstuk Economie en Ondernemen. Ik sluit me graag aan bij de bedenking van de heer Peumans. Het is inderdaad een goede zaak dat er een geïntegreerde beleidsnota werd opgesteld. Economie kan niet afzonderlijk worden beschouwd. Ze staat altijd in correlatie met wetenschap en innovatie. Mevrouw de minister, we hebben zelfs gezien dat u iets verder bent gegaan.

We vinden het positief en zelfs nodig dat wordt onderzocht op welke strategische beleidsdomeinen Vlaanderen in de toekomst wil investeren om competitief te blijven. Dat gebeurt echter niet zonder problemen. Ik verwijs daarbij naar de discussie die we hebben gevoerd in de commissie voor Werkgelegenheid en Economie over de nota van het viWTA 'Drie uitdagingen voor het innovatiebeleid in Vlaanderen'. We vonden het een gemiste kans, maar het bewijst wel hoe moeilijk het is om die keuzes te maken en die visie te ontwikkelen. Vanuit de politiek hadden we verwacht dat de wetenschap ons zou helpen die strategische doelstellingen af te bakenen. In feite hebben de wetenschappers de bal teruggekaatst: zij vinden dat de politiek hen een kader moet aanreiken waarin zij moeten werken.

Mevrouw de minister, in de beleidsnota is er weinig aandacht voor de industrie. Dat is intussen in de commissie via allerlei vragen weerlegd. Vorige week las ik in een interview in een tijdschrift dat u zegt dat het goed is dat de sector zelf vraagt om die accenten te blijven leggen. U schrijft zelf dat de industrie zorgt voor 40 procent van onze welvaart. De industrie zorgt voor de helft van de tewerkstelling. De sector zelf pleit uitdrukkelijk voor het behoud van een positief klimaat in de

industriese sector. Het voortdurende doemdenken door mensen die beweren dat de industrie geen toekomst meer heeft, dreigt de sector in een negatieve spiraal te brengen.

In uw beleidsnota staat dat u streeft naar continuïteit. Wij kunnen ons daar volledig in terugvinden. Tijdens de vorige legislatuur hebben we op dat vlak een en ander meegemaakt. Er zijn drie ministers van Economie geweest, elk met hun eigen accenten en prioriteiten. Evaluatie en bijsturing zijn goed, maar wij vinden dat het nu tijd is voor implementatie.

Het sociaal economisch streekbeleid krijgt te weinig aandacht in uw beleidsnota. Tijdens de vorige legislatuur hebben we heel wat tijd en energie gestoken in de omvorming van STC's en streekplatforms in ERSV's, SERR's en Resoc's en de omvorming van GOM's naar het Vlaams Agentschap Ondernemen en de POM's via de Huizen van de Economie. Op dit ogenblik weet het personeel van de GOM's niet waar het eind dit jaar zal werken. Wat het VAO betreft, zou de uitbesteding aan de werkgeversorganisaties zijn stopgezet omdat een aantal zaken al liepen. Mevrouw de minister, wat is uw visie op het VAO? In welke richting zal het evolueren?

Vlaanderen heeft te weinig bevoegdheden op sociaal-economisch vlak. We kunnen een flankerend beleid voeren, maar we missen de sociaal-economische hefboomen voor een fundamenteel beleid. De sociaal-economische hefboomen kunnen best worden samengebracht op dat niveau waar een gemeenschappelijke visie leeft over het te voeren beleid.

In het hoofdstuk 'Competitief ondernemen' verwijst u naar de Europese dimensie. De vraag is echter hoe het Europees cohesiebeleid eruit zal zien na 2006. Het zou wel eens kunnen dat er 150 tot 170 miljoen euro minder middelen vanuit Europa naar Vlaanderen komen. Vlaanderen zou dan tweemaal betalen, eenmaal omdat de federale overheid minder bijdragen zou moeten betalen, en een tweede maal omdat Vlaanderen minder middelen zou krijgen vanuit Europa. Ik vraag u dan ook, mevrouw de minister, om daar de nodige aandacht aan te besteden.

Er moet meer werk worden gemaakt van een beter beheer van de industrieterreinen. Wij vinden het

Laurys

cijfer van 7.000 hectare niet meer terug in het regeerakkoord. Ik veronderstel dat dit niet verloren is. We vinden het goed dat er vestigingsplaatsen buiten de industriezones komen. Een goede verwevenheid waar dat mogelijk is, moet kunnen. Geldt deze regeling ook voor de zonevreemde bedrijven?

Het stimuleren van het ondernemerschap is goed, maar we mogen niet vervallen in slogantaal. Er wordt nogal wat aandacht besteed aan het sensibiliseren van een breed publiek voor ondernemen. Wij denken echter dat er meer behoefte is aan ondersteunende maatregelen voor mensen die wensen te ondernemen. We pleiten dan ook voor een realistische aanpak. Niet iedereen is gemaakt om te ondernemen, het is dan ook goed dat er een filter bestaat. Een vangnet blijft echter essentieel.

Ik wil even de link leggen met de passage over de faillissementen, of zoals u dat noemt de creatieve destructie. Financiële problemen en gebrekkige voorbereiding zijn dikwijls de oorzaken van mislukkingen. Ik verwijs naar een interessant artikel uit Knack van een aantal maanden geleden. De faillissementen worden er de rode dood genoemd. In 2004 zijn er 7.983 bedrijven failliet gegaan, 4,1 procent meer dan in 2003. Dat kostte 18.550 werknemers hun baan. Een faillissement kan een uitzuivering en dus positief zijn, maar dikwijls worden gezonde bedrijven meegesleurd in de ondergang en legt dit een hypotheek op de economische bedrijvigheid. Meer dan via televisiereportages het ondernemen te promoten, geloven we in maatregelen om persoonlijke drama's te voorkomen. De wet op het gerechtelijk akkoord is een gemiste kans. In 2004 zijn er 99 gerechtelijke akkoorden aangevraagd waarvan 75 procent dan nog in een faillissement eindigde.

Uw beleidsnota bevat geen enkele maatregelen inzake preventie, slechts een zinnetje maakt er melding van. Er zou een soort falingspredictiemodel komen in het Vlaamse agentschap, maar dat is niet uitgewerkt. De commissie Preventie Bedrijfsbeleid en de regionale begeleidingscellen zijn ondertussen opgedoekt. Ik citeer de heer Lambrecht van Ehsal: 'De overheid en de organisaties voor zelfstandigen hebben disproportioneel veel aandacht voor de starters. Ze ronselen zelfstandigen

met adviescheques, fiscale vrijstellingen en speciale leningen, maar als het verkeerd afloopt, laten ze hen aan hun lot over'.

Volgens de heer Lambrecht is dat opmerkelijk, want als men van werkgelegenheid een prioriteit maakt, moeten de faillissementen dat ook zijn, gezien de jobs die verloren gaan. Het is een beetje de omgekeerde wereld. De enige mensen die nog risico nemen in onze maatschappij, worden bij mislukking veroordeeld tot de bedelstaf. Hij verwijst ook naar de Oostenrijkse econoom Schumpeter die de term 'creatieve destructie' heeft gelanceerd. Meer dan sensibilisering is er nood aan nazorg, een terugvalpositie en starters.

Inzake de financiering volgen we u volledig. Er moeten geen nieuwe maatregelen worden genomen, maar de bestaande moeten worden geïmplementeerd, zoals de BAN's, de vriendenlening, het innovatiekapitaalfonds en ARKimedes.

Inzake de expansiesteun willen we niet triomfalistisch doen, maar we hebben altijd gezegd dat het callsysteem niet zou werken. Het is duidelijk dat de expansiesteun dood gewicht wordt dat we meesleuren. Er moet absoluut een evaluatie komen.

Mevrouw Gennez zegt dat een evaluatie van de advies- en opleidingscheques niet nodig is. We zullen daar straks op terugkomen, maar het is duidelijk dat dergelijke evaluatie er wel absoluut moet komen. Een bevriende consultant heeft me de lijst van klanten meegegeven die 's nachts zouden opblijven om proberen op de website te geraken om adviescheques te bekomen. Dat is natuurlijk nooit de bedoeling geweest.

We missen in de beleidsnota de middelen voor de versterking van de economische en handelsfunctie van de steden. Nochtans werd hier in de regeringsverklaring heel wat aandacht aan besteed. Er is nu wel een initiatief rond de rentetoelage bij schade wegens geringe bereikbaarheid ten gevolge van openbare werken.

CD&V heeft steeds gepleit voor een Mercurius II-project. Uit de evaluatie van het vorige project is gebleken dat dit heel wat middelen heeft gegenereerd. Het zijn bovendien echte investeringen die niet recurrent zijn, maar wel een dynamiek op gang brengen.

Laurys

Mevrouw de minister, ik heb daarnet al verwezen naar het vernieuwd Europees cohesiebeleid. Ook de Europese richtlijn betreffende de diensten op de interne markt verdient onze aandacht. Naar mijn mening bent u iets te enthousiast over deze richtlijn. Vlaanderen moet in staat zijn een aantal dwingende redenen van algemeen belang te stellen. De huidige regeling kan desastreuze gevolgen hebben voor de economie. Het moet mogelijk blijven om voorwaarden op te leggen inzake beroeps-kwalificaties, vergunnings- en erkenningsregels.

Mevrouw de minister, dit zijn enkele bedenkingen bij uw beleidsnota die we voor de rest volledig onderschrijven. U kunt dan ook rekenen op de steun van onze fractie. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, de beleidsnota is doorgaans positief onthaald. Anders dan wat een krant vandaag op de eerste pagina bloklettert, stelt de VRWB dat de grondtoon van de beleidsnota zeer positief is. Dat staat op bladzijde drie, onderaan. De benadering in deze beleidsnota is erg belangrijk. Hij streeft naar een evenwicht tussen middelen voor grensverleggend onderzoek, basisonderzoek en middelen voor technologische innovatie. De gigantische uitdaging van 3 percent in 2010 blijft natuurlijk wel overeind.

De heer Van den Brande heeft hier al geregeld gewezen op het engagement dat tijdens de legislatuur 1995-1999 is aangegaan om naar die 3 percent te streven. Dat engagement is tijdens de afgelopen legislatuur bevestigd. Over cijfers kan men altijd discussiëren. Het verleden leert dat een jaarlijkse groei van 60 miljoen euro goed is voor 1 percent. Die 1 percent is de overheidsbijdrage; 2 percent moet van de privé-sector komen. In de krant wordt het cijfer van 94 miljoen euro voor 2002 vermeld. De federale lastendaling wordt gewoon niet meegeteld in de berekening van de 1 percent. In dat verband heeft de minister in de commissie op een bepaald ogenblik gesproken over haar vorige leven. Toen heeft ze als federaal minister de High Level Group 3 percent onder leiding van

professor Soete opgestart. Ze zei toen dat de resultaten van dat werk haar spoedig zouden worden bezorgd. Weet ze daarover al meer?

In elk geval laat de Vlaamse Regering de 3-percentnorm niet los. Het is niet gemakkelijk, want de investeringen voor onderzoek en innovatie van de industrie dalen. De heer Brill heeft er al op gewezen dat in andere landen de samenwerking intenser is. Het is een uitdaging om dat ook bij ons te realiseren. Een aantal grote bedrijven spenderen veel aan O&O, maar KMO's hinken op dat vlak nogal achter. De Vlaamse Regering in haar geheel moet terzake haar verantwoordelijkheid opnemen en een rol blijven spelen. Het is een taak die niet enkel op de schouders van de minister rust. Straks zullen we het hebben over de evaluatie van de steunpunten. Daarin zit veel beleidsvoorbereidend onderzoek. De vraag is dan hoe we O&O definiëren.

Ik ben erg tevreden dat lang is stilgestaan bij de evolutie van het projectgericht naar het persoonsgericht onderzoek. De minister wil een toponderzoekersfonds in het leven roepen om goede onderzoekers uit het buitenland terug naar hier te halen en om onderzoekers die hier werken ook hier te kunnen houden. Het voorbeeld van de KUL is dubbel goed, want het gaat over een vrouwelijke toponderzoeker die terugkomt.

Het is ook een goede zaak dat er een afstemming komt van de verschillende stimuli voor wetenschappelijk onderzoek op elkaar, met inbegrip van de BOF-middelen en de projecten voor wetenschappelijk onderzoek aan de hogescholen. Ik heb daarbij een bedenking voor minister Vandenbroucke: er moet vlug duidelijkheid komen of er bijkomende middelen komen voor de academisering van de tweecycli-opleidingen aan de hogescholen, de stand van zaken van de verschillende dossiers en de plaats en de rol van de associaties daarin.

Verder is het belangrijk dat het menselijk kapitaal wordt gevaloriseerd. Er is voorzien in een groei-pad voor doctoraatsbeurzen, postdoc'ers of IWT-beurzen. De vraag is ook gesteld naar een langdurige financiering van een klein aantal uitmuntende onderzoeksgroepen. Dat doen we vandaag niet. Daardoor wordt onderzoek soms vroegtijdig stopgezet met braindrain tot gevolg. Het FWO heeft

Van Baelen

vandaag niet de middelen om die mogelijkheid te creëren.

Vijf minuten is te kort om het over wetenschapsbeleid te hebben, maar ik ga ervan uit dat we in de commissie uitvoerig op de verschillende deelaspecten kunnen terugkomen. Ik denk bijvoorbeeld aan het bedrag van 75 miljoen van de PMV en de manier waarop we daarmee omgaan en aan de concrete voorstellen die er uit de bus zijn gekomen.

Ik vind de beleidsnota zeer ambitieus en heb ze met plezier gelezen. Het is een zeer coherent verhaal, maar ik herhaal dat het een volgehouden inspanning zal vergen van de hele Vlaamse Regering om inderdaad de 3-percent- casu quo 1-percentnorm als overheid te bereiken. (*Applaus meerderheid*)

De voorzitter: De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, leden van de regering, collega's, in hetgeen nu voorligt, zit een luik wapenexport. Ik wil hier de aandacht op vestigen. In de beleidsnota en de passus in het Vlaams regeerakkoord werd enige hoop gewekt om te komen tot een doortastend en transparant beleid aangaande wapenexportlicenties. Ik vrees vandaag te moeten vaststellen dat de voornemens zijn teruggeschroefd. Symptomatisch voor de achteruitgang is de zesmaandelijks rapportage aan het parlement.

Voor de tweede keer op rij stellen we vast dat het rapport behoorlijk laattijdig aan het parlement wordt overgemaakt. Voor het eerste zesmaandelijks verslag konden we daar begrip voor opbrengen. Men stond toen voor de nieuwe regeringsvorming en het kabinet dat moest worden ingewerkt. Daar stond tegenover dat het om een eenvoudige oplijsting gaat, hetzelfde systeem wordt gehanteerd en dat de bevoegdheid binnen dezelfde politieke partij bleef. We konden dat begrip toen opbrengen.

Nu moeten we opnieuw vaststellen dat het verslag ruim anderhalve maand te laat aangekondigd zal worden ingediend, bovendien met de mededeling die door het Bureau is goedgekeurd, dat het om een rapport voor vier maanden gaat. Ik begrijp

de aarzeling niet. In een parlementaire democratie lijkt het mij logisch dat de volksvertegenwoordiging bij een uitermate gevoelige materie als wapenexport kan, mag en moet controleren. Dat wordt ons nu wel erg moeilijk gemaakt.

Ik had begrip kunnen opbrengen voor het feit dat het zesmaandelijks verslag omgebogen werd naar een verslag dat voor 4 maanden gold. Ik begrijp nog altijd niet waarom de minister op 1 januari dan geen verslag voor vier maanden heeft ingediend om dan vanaf 1 januari tot 30 juni zesmaandelijks rapporten in te dienen. Ik zou graag vernemen waarom zij voor deze werkwijze heeft gekozen.

Ik kijk uit naar een reeds lang aangekondigd, maar altijd weer uitgesteld overleg om effectief te komen tot een grotere transparantie. Wij hebben dat ook in onze motie van de meerderheid gevraagd. De wijze waarop de eerste zesmaandelijks rapportage is gebeurd, was alweer veelbelovend, maar we verwachten meer en kijken uit naar een heus decreet zoals het is aangekondigd in het regeerakkoord. We kijken met argusogen naar het verdere beleid rond wapenvergunningen. Het leek allemaal veelbelovend. Ik hoop dat ik binnen enkele maanden niet namens mijn fractie moet vaststellen dat het enkel veelbelovend is gebleven. (*Applaus bij sp.a-spirit en bij Groen!*)

De voorzitter: De heer Glorieux heeft het woord.

De heer Eloi Glorieux (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, ik wil het vandaag niet over de buitenlandse handel hebben. Ik zal de minister volgende week in de bevoegde commissie over de aberraties bij Export Vlaanderen interpellieren.

Ik wil het hier vandaag hebben over een motie die we naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota in de Subcommissie voor Wapenhandel hebben ingediend. In deze motie vragen we de Vlaamse Regering om het beleid inzake wapenexportvergunningen af te stemmen op een visie die op het buitenlands beleid is gestoeld. De stringente ethische criteria die hierbij moeten worden gehanteerd, moeten steeds op de economische overwegingen primeren.

Uit het Vlaams regeerakkoord en uit de toespraken die leden van de meerderheidspartijen en de minister tijdens de bespreking van de beleidsnota

Glorieux

in de Subcommissie voor Wapenhandel hebben gegeven, blijkt dat dit momenteel niet het geval is. Het feit dat de bevoegdheid voor de wapenexportvergunningen bij het beleidsdomein Economie is ondergebracht, toont aan vanuit welke invalshoek deze zeer gevoelige problematiek prioritair wordt behandeld. Door een dubbele toetsing aan ethische en economische criteria te hanteren, verklaart de meerderheid duidelijk dat ze zich met betrekking tot voor bedrijven voldoende lucratieve en economisch interessante wapenleveringen iets soepeler kunnen opstellen en inzake het respect voor de mensenrechten een oogje kunnen dichtknijpen.

Oorlogswapens zijn geen onschuldige goederen of exportproducten. Oorlogswapens dienen om met voorbedachten rade, op ingeoeffende wijze, intentioneel te moorden en te onderdrukken. Groen! vindt het ongepast en zelfs decadent om bij de deliberatie over een eventuele wapenlevering economische argumenten te gebruiken.

We hoopten dat de regionalisering van de bevoegdheid voor de wapenexportvergunningen een einde aan dergelijke praktijken zou stellen. Nu weten we beter. Groen! is het fundamenteel oneens met de stelling van de minister dat de huidige regelgeving, de uit 2003 daterende federale wet, goed functioneert en momenteel volstaat. Deze wet is na de wapenleveringen in 2002 aan Nepal, tot stand gekomen. Deze nieuwe en verstrengde wet heeft de Waalse overheid echter niet verhinderd om sindsdien nog wapens naar het ondemocratische bewind in Nepal uit te voeren. Dit toont duidelijk aan dat de bestaande federale wetgeving momenteel nog niet streng genoeg is.

Volksvertegenwoordigers hebben de constitutionele opdracht een regering en een beleid te controleren. Op basis van de huidige regelgeving kunnen wij deze opdracht onmogelijk uitvoeren. Ik ben blij dat de voorzitter van de Subcommissie voor Wapenhandel hierop ook heeft gewezen en dat de vraag om meer transparantie in de motie van de meerderheidspartijen is opgenomen.

Ik heb de minister recent een vraag om uitleg gesteld over de levering van militaire nachtkijkers door het Oudenaardse bedrijf OIP. Deze nachtkijkers worden als richtsysteem voor vuurwapens en voor lanceringsinstallaties gebruikt. OIP heeft de

levering van 200 nachtkijkers aan een 'undisclosed Latin-American customer' en de levering van 700 nachtkijkers aan een 'undisclosed North-African country' op de eigen website aangekondigd. Hoewel dergelijke informatie in andere landen courant wordt vrijgegeven, wil de minister ons niet meedelen wie de klanten van OIP zijn en over welke bedragen het gaat.

Een Europese code stelt dat het bedrag van een wapenaankoop niet disproportioneel met de economische draagkracht van een land mag zijn. Het Vlaams Parlement beschikt niet over voldoende informatie om na te gaan of dit voor het 'undisclosed North-African country' geldt. We krijgen hierover eenvoudigweg geen informatie. Tot hier toe werd over deze specifieke levering niet gerapporteerd in de commissie.

Deze ochtend hebben we ingestemd met een nieuwe periodieke regeling inzake de zesmaandelijks rapportage aan het parlement over de wapenexportvergunningen. Ik begrijp de reden en de logica om over te stappen op een nieuw periodiek systeem. Mevrouw de minister, misschien had u in januari verslag kunnen brengen over de laatste vier maanden van 2004, om vanaf januari 2005 de nieuwe zesmaandelijks termijn te laten ingaan. Ik sluit me dus aan bij de woorden van de voorzitter van de subcommissie Wapenhandel. We zijn intussen half april, en we wachten nog steeds op een nieuwe rapportage.

Collega's, dat alles accentueert de noodzaak om een eigen verstrengde Vlaamse regelgeving inzake wapenexport tot stand te brengen. Een regeling met meer transparantie, en met de grootste garantie voor de universele mensenrechten en de democratische principes.

Groen! hoopt dat het Vlaams Vredesinstituut een positieve en stimulerende rol kan spelen. In afwachting vragen we in onze motie om de aflevering van vergunningen voor het exporteren van wapens niet op economisch eigenbelang, maar op ethische principes te baseren. We roepen de meerderheidspartijen dan ook expliciet op deze motie mee te steunen. (*Applaus bij Groen! en sp.a-spirit*)

De voorzitter: De heer De Wever heeft het woord.

De heer Bart De Wever: Mijnheer de voorzitter, collega's, vijf minuten om u te onderhouden over

De Wever

wetenschaps- en innovatiebeleid is veel te weinig. Ik kan me enkel aansluiten bij de klemtonen die de sprekers van CD&V en VLD al hebben gelegd.

Ik denk dat iedereen erkent dat wetenschaps- en innovatiebeleid bijzonder belangrijk zijn voor onze economie, en enkel nog belangrijker zullen worden. Ik denk dat geen ideologische twistpunten bestaan in dit huis over het belang en de manier waarop het moet worden aangepakt.

We kunnen wel vragen stellen over de manier waarop een en ander moet worden ingevuld, en over de consequentie waarmee politici het belang van wetenschaps- en innovatiebeleid belijden. Ik denk aan uitspraken die een van de belangrijkste sectoren inzake innovatiebeleid in Vlaanderen, met name de farmaceutische industrie, op de kast hebben gejaagd. Als we het belang van dat aspect van ons beleid onderstrepen, moeten we consequent zijn en in de praktijk niet het tegenovergestelde doen.

Ik wil nog ingaan op een specifiek domein, het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek. In de beleidsnota lees ik enkel een aantal goede intenties, maar ik wil het probleem aankaarten van de evaluatie van wetenschappelijk onderzoek en de criteria die het FWO gebruikt om aspirant-wetenschappers te beoordelen.

Het gaat over de veel bredere problematiek van de bibliometrie, die opgang maakt aan onze universiteiten. Bij de A1-publicaties en de wetenschappelijke publicaties is er een overwicht van Angelsaksische publicaties. Bovendien is het een systeem op maat van de exacte wetenschappen, dat niet is aangepast aan de publicatiecultuur van de humane wetenschappen.

Ook de toepassing door het FWO van die bibliometrie zorgt voor problemen. Het is te sterk uitgedrukt dat humane wetenschappen in de verdrukking komen, maar er ontstaan absurde toestanden waarbij uitgegeven proefschriften niet worden gewaardeerd bij belangrijke commerciële uitgeverijen. Beperkte artikelen in Angelsaksische tijdschriften of bij wetenschappelijke uitgeverijen – zoals University Press op 100 exemplaren – worden van zeer groot belang geacht. Dat bepaalt de keuze van onze jonge wetenschappers, en in toe-

nemende mate het wetenschapsbeleid van onze universiteiten. Zij moeten zich aan dat systeem confirmeren, zeker gelet op de Europese onderwijsruimte die in de maak is.

Ik heb u dat in de commissie aangekaart op basis van uw bevoegdheid over het FWO. De eerste maal hebt u geantwoord dat u zou wachten op het rapport van de VLIR, dat hier onder meer over zou gaan. Ik heb u een tweede keer ondervraagd, waarna u me zeer lang hebt laten wachten op een antwoord, namelijk meer dan een maand. Ik had er dus wel iets van verwacht, maar het bleek een non-antwoord te zijn. U toonde toen geen enkele interesse voor het probleem. Ik zie ook nu dat u er geen enkele interesse voor hebt. U hebt geantwoord dat de peer review de nodige compensatie gaf.

Welnu, mevrouw de minister, ik heb u gezegd dat ik het er niet bij zou laten, en zie, ik ben hier nu weer. Ik heb sindsdien alle departementshoofden aangeschreven van alle faculteiten humane wetenschappen. Ik heb dat vier werkdagen geleden gedaan, aan meer dan 200 departementshoofden, en ik heb nu al bijna 30 antwoorden. Belangrijk is dat ze allemaal unisono zijn. Ik heb hun de parlementaire documenten bezorgd en hun lezing ervan is een eenrichtingsverkeer. Wanneer ik alle antwoorden binnen heb, zal ik u daar opnieuw in de commissie over ondervragen of met u van gedachten wisselen. De antwoorden volgen allemaal de interpretatie die ik heb gegeven in de commissie en ze volgen niet uw antwoord.

Er is toch wel een probleem wanneer u als bevoegd minister dermate tegen het terrein in gaat. Sommige politici in dit huis zouden dan spreken over een slecht voorbereid dossier of ministers die onderuit gaan. Daar geloof in persoonlijk niet in binnen de meerderheid, we moeten constructief en beleefd blijven. Mevrouw de minister, daarom wil ik u bij dezen uitnodigen om bij een latere datum echt eens van gedachten te wisselen omdat ik meen dat dit probleem moet worden opgelost. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Minister Moerman heeft het woord.

Minister Fientje Moerman (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik dank de verslaggevers en de leden die het woord hebben gevoerd voor hun bijdrage in het debat.

Moerman

Ik wil eerst en vooral terugkomen op een aantal opmerkingen die zijn gemaakt door een van de eerste sprekers over het zogezegde gebrek aan aandacht voor de kleinhandel. Ik denk niet dat hier sprake van kan zijn. Een van de opmerkingen was dat het callsysteem voor de expansiesteun vooral aan grote bedrijven profiteert. Wanneer men de cijfers echter ter hand neemt, ziet men dat drie op de vier genietters bedrijven betreffen met maximaal tien werknemers. Ik wil argumenten wel aanvaarden als ze op een onderliggende realiteit berusten, maar in dezen is dat niet het geval.

Het callsysteem wordt inderdaad herzien. Momenteel is de evaluatie, die werd uitbesteed, aan de gang. Het is een goede optie, en dat geldt voor alle maatregelen in het beleidsdomein Economie, ook voor Wetenschap en Buitenlandse Handel, om enerzijds de rechtszekerheid van de gebruikers, in casu in hoofdzaak de bedrijven, te waarborgen door de bestaande regeling niet van de ene dag op de andere af te schaffen en anderzijds op basis van grondige evaluaties na te gaan of maatregelen hetzij aan bijsturing toe zijn, hetzij diepgaander moeten worden herzien.

Dat is meteen het antwoord op de vraag die verschillende leden hebben gesteld over de adviescheques. Het zou bijzonder onrealistisch zijn om vandaag te zeggen dat het systeem van de adviescheques niet zal worden geëvalueerd. De evaluatie was inderdaad later voorzien, maar het systeem is nu al een aantal jaren in werking en er stellen zich problemen. De problemen zijn structureel: er is een open vraag die niet voldoende is ingeschat en er zijn beperkte budgettaire middelen, wat een spanningsveld creëert. Ten tweede is deze maatregel het slachtoffer van zijn eigen succes. Door de nood aan administratieve vereenvoudiging is de administratieve drempel quasi nul geworden, met een toegang die geschiedt over het internet. Dit is dus heel gemakkelijk te gebruiken, met een nog groter spanningsveld tot gevolg. Die evaluatie komt dus geen dag te vroeg.

Er werd gezegd dat er te weinig aandacht wordt geschonken aan de administratieve vereenvoudiging. Er was een vraag naar de KMO-impactfiches. De Vlaamse Regering en de Vlaamse

administratie hebben de zogeheten regulerings-impactanalyse ingevoerd. Dat is een goede zaak. Voor sommigen is het even wennen, maar het departement Economie is terzake een van de proef- en pilootprojecten geweest. We hebben meer nood aan een veralgemeende administratieve vereenvoudiging met een reguleringsimpactanalyse, niet alleen voor KMO's, maar voor al wie onder onze regels valt. Het is beter dat we ons niet richten op deeldomeinen, want voor hetzelfde geld zal morgen een andere groep gebruikers specifiek op hen gerichte impactfiches gaan vragen. Die RIA vinden we een zeer nuttige oefening, waarvoor ik de nodige aandacht vraag van mijn administratie. Binnen het domein van het Wetenschapsbeleid zijn terzake projecten ingediend door de administratie zelf.

Volgens sommigen wordt een te grote nadruk gelegd op de kenniseconomie, ten nadele van onze traditionele industrieën. Wie de beleidsnota volledig doorneemt, zal echter merken dat er wel degelijk een evenwicht is. In het verleden had ik, dacht ik, genoegzaam beklemtoond, in diverse parlementaire en publieke bijeenkomsten, dat de industrie een zeer belangrijke werkgelegenheidsimpact en economische toegevoegde waarde heeft. De cijfers terzake zijn nog eens vermeld in het debat. Blijkbaar heb ik dat dan toch niet genoeg onderstreept. Ik heb ook gezegd dat men moet ophouden met te laten uitschijnen alsof we alleen maar een diensteneconomie en alleen maar een kenniseconomie zouden willen. Neen, er is wel degelijk nood aan een industriële pijler in Vlaanderen. Voor wie het zou zijn ontgaan, wou ik dat even herhalen.

Daarbij aansluitend werd ook gevraagd, onder meer door de heren Brill en Peumans, hoe het nu zit met het VLAO, het Vlaams Agentschap Ondernemen. Precies omdat ik een administratieve vereenvoudiging wil, hebben we ook anderen betrokken bij de uitvoering van het VLAO. Verschillende administraties en diensten, die het allemaal heel goed voorhebben met het bedrijfsleven, hadden immers de intentie om wat hen betreft unieke loketten op te richten, een situatie die zou leiden tot heel wat loketten. Daarom heb ik gevraagd om die initiatieven stop te zetten. Dan gaat het meer bepaald onder meer over het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen, dus de samenvoeging

Moerman

van Export Vlaanderen en de Dienst Investeren Vlaanderen, over het IWT en het VLAO zelf. We hebben die mensen rond de tafel gebracht.

Momenteel bevindt dit zich in een zeer vergevorderd stadium van het uitwerken van een uniek loket. In een eerste fase zal dat loket antennes van die drie diensten bevatten. Er zullen ook accountmanagers zijn. Dat is een nieuwe benadering, waarbij men niet zozeer deelvragen zal verstrekken, maar waarbij mensen verschillende aspecten van de vragen en de dossiers van de bedrijven zullen volgen. Het is ook de bedoeling dat daar andere diensten bij worden betrokken. Ik zeg u eerlijk dat dit echter wat langer zal duren. Er wordt voorzien in één antenne per provincie. In die antennes zullen ook mensen van bijvoorbeeld Milieu en Energie aanwezig zijn. De regulering inzake milieu of de informatie over het energielandschap hebben immers een even grote, zo niet grotere impact op de bedrijven als de louter economische of exportgerichte informatie, of de informatie van het IWT.

Mevrouw Merckx, u hebt gezegd dat we een evenwicht in de benadering van onderzoek en ontwikkeling moeten hebben. Ik ben het grotendeels met u eens, en het staat ook in de beleidsnota. De VRWB voert het ook aan in zijn adviezen. We moeten ons niet alleen toespitsen op fundamenteel onderzoek, of op strategisch basisonderzoek, of op toegepast onderzoek of op innovatie, maar een evenwichtige en gezonde mix van de verschillende types onderzoek nastreven. In de volgende jaren zullen meer middelen voor wetenschappelijk onderzoek ter beschikking worden gesteld. Daaruit zal duidelijk worden hoe die beleidsintentie wordt vertolkt.

Verschillende sprekers waarschuwen voor een fixatie op de economische innovatie. Ook andere aspecten zoals ecologie, de zachtere sectoren, de maatschappelijke innovatie en de alfawetenschappen moeten aan bod komen. Op verschillende plaatsen in de beleidsnota wordt naar de milieuaspecten van innovatie verwezen. Het is ook tijd om de onderzoeksmatrix ter hand te nemen en na te gaan of er op menswetenschappelijk vlak geen hiaten zijn, en of er geen nood is voor bepaalde types van onderzoeksmandaten om zich toe te spitsen op de menswetenschappen. Dat geeft duidelijk aan dat we oog hebben voor het evenwicht.

Ik heb het Vlaamse standpunt over het zevende kaderprogramma en over het inspelen van Vlaanderen op de Europese kaderprogramma's, aan de bevoegde EU-Commissaris Potocnik kenbaar gemaakt. Ik heb een vrij lang onderhoud met hem gehad, onder andere over de mogelijkheid om fiscale maatregelen inzake onderzoek en ontwikkeling te laten meetellen voor het bereiken van de 3-percentdoelstelling. Op dit moment worden fiscale maatregelen genomen; we moeten rekening houden met de impact daarvan. Dergelijke maatregelen worden nu niet beschouwd als uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling, maar als niet-inkomsten voor de overheid en tellen dus niet mee.

Ik heb de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid ook gevraagd om naast de 11 prioritaire kernindicatoren een fiscale indicator toe te voegen die de impact meet van de verschillende fiscale instrumenten die al worden gebruikt, en een benchmarking met het buitenland. Samen met het Vlaamse contactpunt wordt een actieplan uitgewerkt ter voorbereiding van het zevende kaderprogramma.

Mevrouw Gennez, u had het over maatschappelijk verantwoord ondernemen op nationaal vlak. De evaluatie van het bestaande economische instrumentarium moet rekening houden met maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ik schrijf momenteel aan de beheersovereenkomst voor het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen, het FIT. De uitvoeringsbesluiten zijn klaar, maar de Inspectie van Financiën vroeg ons om samen met de uitvoeringsbesluiten ook de beheersovereenkomst klaar te hebben. In de toekomst zal FIT een EVA worden.

Er is de voorbije weken nogal wat commotie geweest over die instelling. In de beheersovereenkomst wil ik de nodige sluitende financiële controlemechanismen inschuiven. In het kader van die beheersovereenkomst ben ik van plan het maatschappelijk verantwoord internationaal ondernemen in te schrijven in de strategische doelstellingen van het FIT. Dat zal het voorwerp uitmaken van het verdere debat in de commissie, maar dan moeten we wel goed weten wat eronder verstaan wordt. Kunnen we daaronder verstaan dat we niet ondernemen in of exporteren naar landen waarvan de normen niet overeenstemmen met onze sociale rechten, ecologische rechten, mensenrechten en dergelijke? Dan vrees ik dat we nog maar een geringe activiteit overhouden.

Moerman

We hebben hierop een welomschreven visie, waarover u meer zult vernemen als de beheersnota is uitgewerkt. Ik zie veeleer de noodzaak voor onze economische vertegenwoordigers in het buitenland om het bedrijfsleven attent te maken op de verplichtingen die heersen in het land waar ze naartoe willen, en die wij zelf enerzijds hebben op nationaal of op Vlaams niveau, en anderzijds onderschreven hebben op internationaal vlak, en die ook bindend zijn.

Mevrouw Gennez, u hebt aandacht gevraagd voor de traditionele sectoren. Daar heb ik zonet al over gesproken, maar u vroeg ook, samen met andere sprekers, wat we zullen doen met de automobielsector en waar het rapport daarover blijft. Dat rapport komt er begin mei. Het wordt nu samen met de sector en de andere beleidsniveaus afgewerkt. Ook de federale overheid is erbij betrokken. Ik wil immers geen waslijst van zaken, maar prioritaire concrete actiepunten die we zeer waarschijnlijk ook kunnen verwezenlijken. De waslijsten met actiepunten hebben we al, en wil ik hier niet voor de zoveelste keer ter tafel leggen. We moeten akkoord geraken over een aantal concrete en haalbare actiepunten.

Geachte leden van het parlement, maak u echter geen illusies. Innovatie als instrument om de industrie competitief te houden en bij ons te houden en om de nieuwe investeringen in nieuwe modellen en productielijnen ook bij ons te laten gebeuren, en mogelijkheden om logistiek samen te werken, zijn weliswaar heel nuttige elementen van het debat, maar als ik praat met de topmensen uit die sector, ook de internationale topmensen, dan blijkt dat twee dingen vooraan op de agenda staan waar we in Vlaanderen helaas wat minder vat op hebben.

Het eerste is de loonkost. Ik vestig in dat verband uw aandacht op de huidige ontwikkelingen in Duitsland. Voor enkele jaren zijn ze daar in de automobielsector overgegaan tot nominale loonblokkeringen en een verlenging van de arbeidsduur, hebben ze afgezien van eindejaarspremies, enzovoort. Daardoor zal de loonkost in België eind volgend jaar of begin van het jaar daarna, naargelang van de evolutie in onze onderhandelingen over het IPA in die sector, boven de Duitse uitstijgen. Dat is een onrustbarende ontwikkeling,

die bovenaan de agenda staat. Ze is hét element bij uitstek in deze beslissingen. Het tweede ding is de flexibiliteit: de manier waarop zij die arbeid kunnen organiseren.

Dus ja, er is een rondetafel, en ja Vlaanderen heeft heel wat aan te reiken. We hebben trouwens gemerkt dat de voertuigindustrie tot onze verrassing nog veel te weinig op de hoogte is van wat de Vlaamse overheid allemaal te bieden heeft. Het is bijvoorbeeld nog onvoldoende bekend dat ze bij het IWT terecht kunnen. Daarom gaan we ook de informatie aan die en aan andere sectoren versterken. Maar maak u voor het overige geen illusies: de twee genoemde punten zijn de punten bij uitstek in de besluitvorming.

Mevrouw Gennez, u sprak ook over de GIMV. Daar kan ik een kort standaardantwoord op geven. De GIMV is een beursgenoteerde vennootschap, punt. Het is dus duidelijk welk wettelijk kader geldt. Ook bij de cheques heb ik een toelichting gegeven.

Vele sprekers hadden het over de middelen die we moeten uittrekken voor onderzoek en ontwikkeling om de 3-percentnorm te halen. Vorige week kwam er een advies van de VRWB. De evaluatie van mijn beleidsnota daarin werd reeds geschetst door de heer Van Baelen. Ik ga er dus niet dieper op in. De hamvraag luidt: hoeveel middelen trekken we uit om aan de 3 percent te geraken? Het cijfer in het VRWB-rapport ligt heel wat hoger dan het bedrag van 60 miljoen euro dat initieel werd ingeschreven in het innovatiepact.

Dat is te wijten aan een aantal factoren, waarvan ik u er slechts één, maar wel een voorname, geef. Als middelen worden gedefinieerd in een percentage van het BBP, dan evolueren ze mee met de evolutie van het BBP. Stijgt het, dan zijn er meer middelen nodig, daalt het, dan zijn er minder middelen nodig.

Vandaag vraagt u mij meer middelen – en u weet allen dat ik daar hard voor zal vechten –, maar u zult straks ook meer middelen vragen voor Onderwijs, voor Werk en voor Sociale Economie. Eerder vroeg u al meer middelen voor Welzijn. Het is onze verantwoordelijkheid als regering om in het licht van de meerjarenbegroting en van een budgettaire orthodoxie een grondige afweging te

Moerman

maken. Alles moet immers passen in het orthodoxe budgettaire plaatje.

Sommigen hebben het over te veel aandacht voor starters, anderen over te weinig. Weer anderen stellen dat we te weinig aandacht besteden aan het faillissementsproces, aan de wetgeving inzake het gerechtelijk akkoord en aan de creatieve destructie. De faillissementswetgeving en het gerechtelijk akkoord zijn federale bevoegdheden. Ik wil me niet aan mijn verantwoordelijkheden onttrekken, maar ik zal me evenmin engageren voor het voeren van een beleid waarvan ik de instrumenten niet in mijn bezit heb.

Het is wel belangrijk dat de verschillende financieringsinstrumenten voor starters, voor zelfstandigen en voor KMO's op elkaar worden afgestemd. We bouwen in de eerste plaats de maatregelen uit de principebeslissingen die tijdens de vorige legislatuur werden genomen, verder uit. Ik heb het over de ARKimesregeling, want die is bijna klaar en zal op het einde van het jaar operationeel worden. Ik heb het ook over het Vlaams Innovatiefonds dat heel belangrijk is voor startende, innovatieve bedrijven en voor spin-offs die kapitaal nodig hebben, hetzij bij de opstart, hetzij om bij de klassieke risicokapitalist te kunnen gaan. Voor het Vlaams Innovatiefonds werd dit jaar 75 miljoen euro uitgetrokken, maar dat heb ik helaas niet teruggevonden op de voorpagina van 'de Vlaamse kwaliteitskrant'. Als dat bedrag wordt opgeteld bij de 55 miljoen euro voor het traditionele wetenschapsbeleid, dan komen we zelfs hoger uit dan het jaarlijkse bedrag dat door de VRWB naar voren wordt geschoven.

Mevrouw Gennez, ik geef u mijn mening over het chequesysteem niet. Ik doe dat niet omdat ik over de verschillende instrumenten een evaluatie heb gevraagd. Het zou van bijzonder weinig intelligentie getuigen om op voorhand een mening te geven. Ik wacht liever de resultaten van de evaluatie af om daarna te zien hoe de instrumenten kunnen worden bijgestuurd.

Mijnheer Stassen, u vroeg naar het ecologische gehalte van mijn beleidsnota. Ik wijs u erop dat er een ecologiepremie is. Daarvoor werd een budget vrijgemaakt van 50 miljoen euro per jaar. Dat is

niet gering. Bovendien is er nog een interessanter gegeven. Voor de zoveel besproken adviescheques werd 15 miljoen euro uitgetrokken. Van die cheques gaat 40 procent naar ecologieadvies. Dat wijst op de nood bij bedrijven aan informatie en begeleiding betreffende de ecologische en milieudimensie van hun activiteiten. Ik ben in de eerste plaats minister van Economie. Ja, er moet een maatschappelijke dimensie zijn. Ja, er moet maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn. Ja, er moet een ecologische dimensie zijn, maar mijn core business is de economie. De eigenlijke milieuaspecten vallen onder de bevoegdheid van minister Peeters. U merkt echter dat ik niet-geringe middelen uittrek om het ecologisch gehalte van economische investeringen te bevorderen. Een groot deel van de ecologiepremies sluit aan bij de inspanningen om de CO₂-uitstoot te verminderen en om de Kyotonorm te helpen halen.

De heer Peumans had het over de buitenlandse handel. We moeten de middelen inderdaad efficiënt aanwenden en evenwichtig spreiden tussen binnen- en buitenland. Voor mij ligt het zwaartepunt in het buitenland. Ik wil er nog even op wijzen dat de regio's hebben afgesproken om de netwerken wederzijds voor elkaar open te stellen, ten voordele van de gebruikers die de voornaamste betrokkenen zijn in dit geheel.

De heer Laurys vroeg wat er met het Europese cohesiebeleid gebeurt na 2006. Ik beschik nog niet over exacte cijfers. Het is alleszins duidelijk dat Vlaanderen één regio wordt, zonder subregio's. Verder zal de nadruk komen te liggen op horizontale steun, veeleer dan op regionale of sectorale steun. We moeten dit vastleggen in een meerjarenplan. We moeten nagaan hoe we zullen omgaan met het geld dat we vroeger besteedden via de cofinanciering.

De heer Van Baelen vroeg naar de stand van zaken van de High Level Group. De timing van de conclusies is in handen van federaal minister Verwilghen. Naar het schijnt komen ze eraan. Ik wacht net als u in spanning op de resultaten. De VRWB is bij de vaststelling van zijn cijfers over het behalen van de 3-percentnorm uitgegaan van een ongewijzigd beleid en ongewijzigde bedragen op andere beleidsniveaus. Als andere beleidsniveaus zouden beslissen of beslist hebben om de

Moerman

uitgaven te verminderen, dan wordt de globale uitdaging voor ons natuurlijk groter.

De afstemming en de kosten van de academisering van de twee cycli komen straks aan bod bij de bespreking van de beleidsnota van minister Vandenbroucke.

Er waren verschillende vragen over de wapenhandel. Waarom is er nu een rapport voor 4 maanden? We willen eind december komen tot vergelijkbare periodes. De heer Roegiers heeft gezegd dat hij dit begreep. Een eigen Vlaamse wetgeving is nog niet mogelijk. U zat hier ook al tijdens de vorige legislatuur. Er is een moratorium voor 1 jaar. Voorlopig doen we voort met de bestaande federale wetgeving.

Mijnheer Glorieux, u doet het uitschijnen alsof er maar twee soorten criteria zijn die bij de beoordeling van een wapenvergunning aan bod komen: een ethische, die volgens u onder de tafel wordt geveegd, en een economische, die alles domineert. Dat is niet zo. Elke behandeling van een vergunningsaanvraag wordt getoetst aan de acht criteria die in de Europese gedragscode zijn opgenomen. Het gaat daarbij heus niet alleen om economische criteria.

Wat de input betreft om die dossiers te kunnen evalueren en om te zien of de vergunningen al dan niet worden verstrekt, is er recent een akkoord in onderhandeling met de federale overheid. Daardoor wordt de informatie die binnen Buitenlandse Zaken en via ons toch wel groot netwerk van ambassades beschikbaar is, doorgespeeld aan onze administratie, zodat ze met kennis van zaken en op basis van de meest recente informatie adviezen kan geven. (*Applaus bij de meerderheid en bij Groen!*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Wij zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede moties houden.

**BELEIDSNOTA Sociale Economie 2004-2009, ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen
– 95 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 4**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Sociale Economie 2004-2009, ingediend door mevrouw Kathleen Van Brempt, Vlaams minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen.

Volgens artikel 73, punt 5, eerste lid, van het Reglement wordt de bespreking gehouden op basis van de met redenen omklede moties die tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota zijn ingediend.

De bespreking is geopend.

De heer Boutsen, verslaggever, verwijst naar het schriftelijke verslag.

De heer Peumans, verslaggever, heeft het woord.

De heer Jan Peumans, verslaggever (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, in overleg met de heer Boutsen, die het volste vertrouwen in me had, zal ik even een toelichting geven bij deze beleidsnota. (*Gelach*)

De beleidsnota sociale economie werd besproken tijdens de vergaderingen van de commissie Economie, Werk en Sociale Economie op 18 en 25 november 2004. De minister heeft ze enerzijds opgevat als een conceptuele nota die het belang van de sociale economie aangeeft. Anderzijds heeft ze de lijnen uitgetekend voor de volgende 5 jaren. Sociale economie heeft te maken met economie en met name welke markten zich ontwikkelen en waar de potentiële economische groeipolen liggen. Daaraan gekoppeld wordt de vraag gesteld wat de arbeidsmarktanalyse oplevert: welke potentiële groepen kan men bereiken en wat zijn de algemeen maatschappelijke tendensen?

De nota geeft een waardevol inzicht in het instrumentarium. In de eerste plaats gaat het om de subsidie-instrumenten voor sociale werkplaatsen, beschutte werkplaatsen en invoegbedrijven en invoegafdelingen. Daarnaast zijn er de bege-

Peumans

leidingsinstrumenten, zoals de regionale incubatiecentra, adviesbureaus in de sociale economie, Trividend, Vomec, activiteitencoöperatieven en de Werkholding. Ten slotte zijn er de buurt- en nabijheidsdiensten. Mevrouw de minister, gisteren heeft de heer Laurys aan u een vraag gesteld over de periode na 1 juli 2005.

In totaal telt de sociale economie in Vlaanderen 376 initiatieven met een tewerkstelling van 1.6481 voltijdsequivalenten. Minister Van Brempt heeft in haar beleidsnota een conceptueel kader ontwikkeld dat er op wijst dat er een duidelijk bestaansrecht is voor sociale economie die niet naast de markt bestaat en die inspeelt op noden van buurten en mensen. Dat is ook de reden waarom ze spreekt van een economie met een maatschappelijk surplus die de poort vormt naar het tegenwoordig veel geciteerde maatschappelijk verantwoord ondernemen in gedeelde verantwoordelijkheid.

In een strategisch meerjarenplan voor economie zoekt men vooral naar verdieping en verbreding door middel van speerpunten. Het gaat daarbij om de verankering van de sociale economie, de versterking van de coördinatie, de interactie en wederzijdse betrokkenheid tussen de bestaande initiatieven, het ontwikkelen van het klaverbladmodel – het sociaal-economisch perspectief, het werkgelegenheidsperspectief, het perspectief van de klant en van de andere relevante beleidsdomeinen.

Mevrouw de minister, uit het antwoord dat u gisteren hebt gegeven op een vraag van de heer Laurys, hebben wij begrepen dat er een eerste toepassing komt van het zogenaamde klaverbladmodel. Andere speerpunten zijn een stabiel, sober, rechtszeker en dus voorspelbaar regelgevend kader. Verder moet de sociale economie worden ondersteund en moet de organisatie ervan worden vereenvoudigd. Er moet ook een kader worden geschapen dat de verdere uitbouw van buurt- en nabijheidsdiensten en invoegbedrijven stimuleert.

Verder worden de stakeholdersrelaties beschreven. Daarbij wordt duidelijk geopteerd voor de verdere uitbouw en vereenvoudiging van de organisatie en ondersteuning van de sociale economie.

Tijdens de bespreking hebben een aantal commissieleden de nodige opmerkingen gemaakt en de nodige verduidelijkingen gevraagd. Mevrouw de Ridder vroeg een reeks verduidelijkingen bij een aantal initiatieven, met name de link met de federale en Europese overheden. Daarbij wordt extra aandacht gevraagd voor doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt.

De heer Laurys pleit in eerste instantie voor het verder implementeren van het bestaande beleidsinstrumentarium. Ook hier wordt belang besteed aan de doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt en wordt vooral duidelijk aangegeven welke groepen hiervoor in aanmerking komen. De reguliere economie moet hiervoor ook de nodige inspanningen doen.

De Heer Van Goethem pleit voor een wetenschappelijke onderbouwing van de vraag waarom allochtonen veel minder participeren. Een goed beleid uitstippelen kan op basis van degelijk onderzoek.

De heer Van Nieuwkerke wijst erop dat laaggeschooldheid te wijten is aan het falen van het onderwijssysteem.

Tot slot van deze bespreking hebben de meerderheidspartijen en het Vlaams Belang een met redenen omklede motie ingediend. (*Applaus bij de meerderheid en bij Groen!*)

De voorzitter: De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de beleidsnota is duidelijk en overzichtelijk voor wie niet vertrouwd is met de sector.

De sector van de sociale economie is een heel specifieke sector met eigen actoren en een eigen jargon. De nota geeft een goed overzicht van wat sociale economie inhoudt en welke instrumenten daarbij worden ingezet.

We vinden het ook positief dat sociale economie nu als een volwaardige sector wordt erkend. Het is geen aanhangsel meer van werkgelegenheid of economie. Het is eveneens een goede zaak dat de sector duidelijk betrokken werd bij het opstellen van de beleidsnota. Dit geeft meer draagkracht aan het beleid. Het creëert uiteraard ook meer

Laurys

verwachtingen die niet altijd kunnen worden ingelost.

Wij staan volledig achter de beslissing om geen nieuwe instrumenten meer te creëren in de sociale economie maar om de bestaande te verbeteren en op elkaar af te stemmen. De sociale economie is een jonge sector. De implementatie van de uitgewerkte maatregelen vraagt tijd, de bestaande instrumenten moeten trouwens nog op kruissnelheid komen. In die zin was de bijeenroeping van de rondetafelconferentie over de toekomst van de invoegbedrijven en afdelingen een eerste stap. Er zijn niet alleen de budgettaire beperkingen, maar ook de evolutie van de aanvraagdossiers, de tanende kwaliteit en de stijgende kwantiteit.

Intussen zijn de verslagen van de vijf thematische werkgroepen af. Zij zullen worden besproken in de adviesraad sociale economie en in het Vesoc en daarna worden omgezet in beleid.

Het is ook positief dat verder zal worden samengewerkt met de federale minister bevoegd voor sociale integratie en dat een nieuwe samenwerkingsovereenkomst in het vooruitzicht wordt gesteld tussen het federaal niveau, de gewesten en de Duitstalige Gemeenschap.

Een verrassing is het feit dat in het nieuw Vlaams werkgelegenheidsakkoord ruimte is voor 1.250 plaatsen in de invoegsector, 608 plaatsen in de klassieke invoegsectoren en 638 in de dienstbedrijven erkend als invoegafdeling.

Ik wil nog enkele bedenkingen maken, over onder meer de doorstroming. In het regeerakkoord staat de mogelijkheid ingeschreven om elke werkzøkende te laten doorstromen naar het normale economische circuit. We scharen ons daar volledig achter.

Uit de beschrijving van de omgevingsfactoren blijkt dat bijna de helft van de vacatures die door de VDAB wordt aangeboden, zich richt naar laaggeschoolden. Het is dus niet zo dat deze doelgroep absoluut geen kans meer maakt op de arbeidsmarkt. U stelt terecht dat de sociale economie die mensen een alternatief parcours moet aanbieden naar het NEC. Ik noem dat soms een strook voor langzaam verkeer naast de andere rijvakken. Dit geeft wel spanningen in de sector. Promotoren ver-

liezen hun beste werknemers en hebben de neiging die doorstroming wat af te remmen, wat zeker niet kan. De beleidsnota had op dat punt iets duidelijker kunnen zijn. Voor wie kan de doorstroming en voor wie niet?

Ik heb een bedenking bij de relatie sociale economie en regulier circuit. De sector is inderdaad soms wat overmoedig. Het is alsof de sociale economie het patent heeft op duurzaam, sociaal en ecologisch verantwoord ondernemen en dat ze de normale economische sector moeten missioneren. De sociale economie is nog een jonge sector met jonge gedreven mensen en daarom vergeven we hun snel deze jeugdzonde. Dat neemt echter niet weg dat er een probleem kan zijn.

Dergelijke bedrijven worden ook geconfronteerd met 'normale' problemen. Uit de beleidsnota blijkt ook dat er een genderprobleem is. De man-vrouwverhouding wordt niet altijd gerespecteerd. Alloctonen komen ook moeilijk aan bod. Veel bedrijven worden steeds meer geconfronteerd met sociale conflicten. Het zou wel eens kunnen dat heel snel de ervaring van de reguliere sector ten dienste kan zijn van de sociale economie.

We hadden liever gehad dat er wat meer nadruk zou worden gelegd op de verantwoordelijkheid van de bedrijven en de werkgevers inzake de uitbouw van de sociale economie en doelgroepen. Een tewerkstelling in het NEC blijft de voorkeur wegdragen en is het uiteindelijke doel. Daarom zijn invoegbedrijvenfuncties belangrijk, evenals invoegafdelingen. Het is echter niet duidelijk of deze laatste zullen blijven bestaan. Via de sociale economie schuiven doelwerknemers geleidelijk in de normale werking van een bedrijf.

Dit zou ook kunnen via sociale clausules, maar daar wordt weinig over gezegd. Er wordt enkel vermeld dat de mogelijkheid zal worden onderzocht. In het verleden zijn er nochtans wat dat betreft enkele goede ervaringen geweest.

Ook de openbare besturen hebben een rol te spelen in de sociale economie. We moeten ook hier waarschuwen voor bepaalde evoluties. Het kan bijvoorbeeld niet dat gemeenten bepaalde diensten afstoten, hun personeel laten afvloeien en dan nadien dezelfde taken laten verrichten via sociale-economiebedrijven. Dat is voor de werknemers een achteruitgang, wat niet de bedoeling kan zijn.

Laurys

Er moet uiteraard ook worden nagegaan of er geen gevaar is voor oneerlijke concurrentie.

Gisteren hebben we het in de commissie al gehad over de verdere uitbouw van buurt- en nabijheidsdiensten en de beschutte werkplaatsen. We zijn blij dat er een structureel kader komt en dat er een overgangsfinitanciering is tot eind volgend jaar. Ik blijf een beetje wantrouwig tegenover de klaverbladfinanciering.

Administratieve vereenvoudiging is zeker nodig. Er moet duidelijkheid komen over de verschillende maatregelen, zoals de concurrentiële aspecten, de dienstencheques en WEP-plus, de afbakening van de kansengroepen en dergelijke. Het is goed dat er een oplossing is voor de problematiek van de oversubsidiëring bij dienstencheques en invoegbedrijven. Er zijn ons verhalen bekend van bedrijven die enorme reserves hadden opgebouwd. Het is goed dat daar een oplossing voor is gevonden.

Ik wil nog iets zeggen over coördinatie en afstemming. Er wordt dikwijls verwezen naar de lokale diensteneconomie, de tweede pijler van de lokale werkwinkel. Ik wil erop wijzen dat er ook een rol is weggelegd voor de sociale economische regionale raden en de resoc's.

Er is het probleem van de contingentering, wat geen economisch begrip is. Sociale werkplaatsen hebben het daar moeilijk mee. Ze verkiezen eerder een organische groei waarbij mensen in dienst worden genomen in functie van de groei van het bedrijf. We moeten nadenken over een eventuele oplossing daarvoor.

Een laatste bedenking betreft Europa. Er blijft natuurlijk het probleem van de Europese regelgeving die interfereert met de nationale en de regionale wetgeving. Bovendien is de ruimte voor een regionale invulling van het werkgelegenheidsbeleid beperkt. Zo is er de verordening van 12 februari 2002 over de aanmeldingsplicht van de werkgelegenheidssteun. Die zou een probleem voor de sociale economie kunnen vormen. België moet maatregelen voorstellen waardoor bedrijven actief in de sociale economie automatisch worden vrijgesteld van de aanmeldingsplicht. We dreigen immers problemen te krijgen. Voor het verleden zou er een regeling zijn gevonden, want de spons zou erover worden gehaald. In de toekomst is er

wel een probleem, want de bijdrage aan de loonkost mag maximaal 50 percent zijn, terwijl die nu voor de sociale-economiebedrijven 80 percent is. Het is dus de vraag op welke manier projecten kunnen overleven als de aanmeldingsplicht op hen van toepassing is.

Tot slot wil ik nogmaals herhalen wat in de commissie is gezegd. De minister mag op de steun van onze fractie voor de realisatie van deze beleidsnota rekenen. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Brill heeft het woord.

De heer Louis Brill (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijnheer de minister, geachte collega's, de beleidsnota maakt een goede inventaris op van het ganse beleidsdomein en bevestigt de volwaardige plaats van de sociale economie in het economische bestel. De rol van de sociale economie is volgens ons van complementaire aard. Het is er eentje die niet kan worden aangewend om de reguliere economie oneerlijke concurrentie aan te doen, maar wel kan fungeren als brugfunctie voor een aantal werknemers voor wie de kloof tussen inactief blijven en een gewone job aanvaarden te groot is. Dit trampoline-effect is helaas niet voor alle werknemers weggelegd en geldt sowieso niet voor de beschutte werkplaatsen, maar het moet wel de ambitie zijn om werknemers zowel binnen de sociale economie als van de sociale economie naar de reguliere sector te laten doorstromen. Op die manier kan de zware investering van overheidswege in dergelijke jobs worden verantwoord.

Als de overheid zwakke werknemers op de arbeidsmarkt via een investeringsbeleid in de sociale economie kan klaarstomen voor reguliere jobs, dan wordt de sector als het ware een soort rollend investeringsfonds waarmee steeds opnieuw andere mensen kunnen worden geholpen. Dat dit alles niet zonder meer hoeft te gebeuren volgens een loutere productiviteitslogica is evident. In de sociale economie staat de mens centraal en moet tewerkstelling op zijn maat worden aangeboden. Desalniettemin sluit deze aanpak doorstroming niet uit. Het klaverbladmodel dat de minister als uitgangspunt aanhoudt, getuigt dan ook van realiteitszin.

Tijdens de hoorzittingen met de actoren van de sociale economie hebben we geleerd dat doorstroming niet de aandacht krijgt die het zou moeten

Bril

krijgen. Een voorbeeld uit mijn eigen regio spreekt boekdelen. Een sociale werkplaats in Poperinge met ongeveer 38 fulltime-equivalenten bestaat tien jaar. In die periode bedraagt de doorstroming het ronde getal nul! Dat kan toch niet.

De federale staatssecretaris voor Sociale Economie Els Van Weert spreekt van een trampoline-effect en pleit voor doorstroming als prioritaire opdracht. Ik durf te hopen dat ook onze minister een tandje bij steekt om deze toch niet onredelijke doelstelling te helpen bewerkstelligen. Dat moet niet alleen gebeuren voor het welzijn van de huidige werknemers in de sociale economie, maar ook om een bredere basis te bieden aan mensen die in de toekomst een beroep zullen moeten doen op deze vorm van tewerkstelling om een plaatsje op de arbeidsmarkt te verwerven. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw Tamsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Tamsamani (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, op Vlaams niveau hebben we sinds deze legislatuur een nieuwe bevoegdheid die sociale economie heet. Dat is een zeer goede zaak. Met deze beleidsnota schetst de nieuwe minister van Sociale Economie de contouren van een echte meerwaardeneconomie.

We juichen toe dat de sociale economie op Vlaams niveau afgesplitst wordt van de bevoegdheid werkgelegenheid. Dat is positief, want daardoor kan niet alleen de sociale component, maar ook het economisch aspect volop aan bod komen. Meerwaardeneconomie wordt op die manier een volwaardige werkgelegenheidssector én een economische sector. Dat is trouwens wat de sector al jaren vraagt. Het is een positieve evolutie.

De vereenvoudiging en de verduidelijking van de ingewikkelde structuren met betrekking tot de ondersteuning en de organisatie van de sector en de rechtspositie van de werknemers in de sociale economie, zijn zeker nodig. Eenzelfde rationalisering en vereenvoudiging vinden we terug in het klaverbladmodel dat als rode draad voor deze nota geldt, zowel inzake de financiering als inzake de broodnodige samenwerking in de sector. Een

van de belangrijkste maatschappelijke meerwaarden van de sociale economie bestaat immers uit een goede samenwerking tussen een verscheidenheid aan stakeholders. De lokale werkwinkels en het lokale beleid krijgen hierin terecht een sleutelrol als regisseur.

Het klaverbladmodel impliceert bijkomende inspanningen op de verschillende beleidsniveaus. In afwachting van een uitbreiding van de federale injectie om het lokale sociale beleid via de OCMW's te versterken, moeten we echter in Vlaanderen de voorwaarden scheppen om optimaal gebruik te maken van bestaande maatregelen zoals de dienstencheques. De sector heeft immers nood aan daadkracht.

Deze nota is niet enkel een goede inventaris van de sector, meteen wordt ook verduidelijkt wat wel of niet tot de opdrachten van de sector hoort. Zo treden we de stelling van de minister dat het niet de bedoeling mag zijn dat de sociale economie de taken overneemt die de lokale en andere overheden afstoten. De sector moet echter bijvoorbeeld wel zelf instaan voor een betere promotie van het maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Dat nu ook de beschutte werkplaatsen samen met de sociale werkplaatsen een duidelijke rol krijgen in dit kader, bevestigt dat de meerwaardensector sociale inclusie als voornaamste doelstelling heeft. De uitdaging bestaat erin om zowel de sociale als de beschutte werkplaatsen te doen groeien naar echte maatwerkbedrijven, waar het accent ligt op de bevordering van de individuele ontwikkelingsmogelijkheden. In zo'n maatwerkbedrijf moet ten volle plaats zijn voor opleidingsplaatsen, gediversifieerde werkervaringen, stages en uitwisseling met de rest van de sociale economie.

Sociale en beschutte werkplaatsen moeten als maatwerkbedrijven de kern vormen van de meerwaardeneconomie. Anno 2003 was bijvoorbeeld slechts 46 percent van de bevolking met een handicap aan het werk – veel te weinig dus. Om hier iets aan te doen moeten we ons durven engageren tot ernstige streefcijfers.

Het uitwisselen van goede praktijken tussen de sociale economie en de reguliere economie is alvast een concreet voorstel om de doorstroming tussen sociale economie en reguliere economie te verbeteren. Ondertussen zit in deze beleidsnota

Temsamani

een doelstelling vervat die de bevoegdheid van de minister van Sociale Economie overstijgt. Er moet meer maatschappelijk surplus in de sociale economie komen, maar ook meer maatschappelijk surplus in de reguliere economie.

Dat komt overeen met het tweesporenbeleid betreffende de sociale economie zelf. Voor een bepaalde groep werknemers mag de blijvende tewerkstelling in de sociale economie een finaliteit op zich zijn, met de nadruk op het woord mag. Tegelijk moet voor een andere groep gewerkt worden in de richting van doorstroming naar de reguliere economie. Voor mij is het een én-énverhaal.

Invoegafdelingen in bedrijven, sociale en beschutte werkplaatsen, buurtontwikkelingsdiensten, collectieve en individuele nabijheidsdiensten, startcentra, adviesbureaus, Trivisi, De Werkholding, activiteitencoöperatieven, participatieve coöperatieven en dergelijke mogen niet langer duistere begrippen blijven. Ze moeten de speerpunten van een meerwaardesector met een duidelijk imago vormen. Om die reden schaart mijn fractie zich achter de voorliggende beleidsnota. (*Applaus bij sp.a-spirit en Groen!*)

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, ik stel me vragen bij de splitsing tussen de sociale economie en de andere economische bevoegdheden. Ik weet niet of hier de juiste keuze is gemaakt. Het feit dat de sociale economie een aparte bevoegdheid is, kan de erkenning en de positie van de sector versterken. Het bevoegdheidsdomein valt onder een aparte minister en staat los van de andere aanverwante bevoegdheidsdomeinen. Het is echter ook mogelijk dat deze splitsing resulteert in wat we precies willen voorkomen. We willen van deze sector geen eiland maken. Er moet een band met de gewone economie en met het gewone werkgelegenheidsbeleid blijven. Zoals ik daarnet al heb vermeld, weet ik niet of de Vlaamse Regering en de huidige meerderheidspartijen in dit verband de juiste politieke keuze hebben gemaakt.

Ik zal nu even dieper op de inhoud van de beleidsnota ingaan.

Ik vind het alvast mooi dat we een historisch overzicht van de evolutie van de sector krijgen. Persoonlijk ken ik deze sector wel een beetje. Ik vind het goed dat de beleidsnota aanstipt hoe bepaalde maatregelen zijn gegroeid en wat ze precies inhouden. Voor het eerst kunnen mensen na deze leertuur te weten komen wat de sociale economie in Vlaanderen inhoudt.

Ik vind het klavertjeviermodel knap gevonden. Door vier partners te benoemen, probeert de minister de eventuele negatieve gevolgen van de afsplitsing van de sociale economie te voorkomen. De sociale economie wordt door vier partners uitgebouwd en betaald.

Het werkgelegenheidsbeleid is de eerste partner. Dit beleid valt gedeeltelijk nog onder de federale overheid, die hiervoor ook betaalt. Een gedeelte van de destijds overgehevelde middelen staan nog steeds ergens geparkeerd. De minister van Sociale Economie is de tweede partner. De sectoren die in middelen voor de sociale economie voorzien, zoals het bevoegdheidsdomein Leefmilieu, vormen de derde partner. De gebruikers van de aangeboden diensten zijn de vierde partner.

Op zich vind ik dit goed gevonden. Ik zal straks even toelichten waarom de realisatie van het hele model misschien voor moeilijkheden zal komen te staan.

Ik vraag me af hoe we de sociale economie verder moeten uitbouwen. De heer Laurys heeft de minister daarnet terecht gevraagd om geen nieuwe maatregelen meer uit te vinden. De sector zit momenteel al goed in elkaar. We moeten enkel voor de verdere uitbouw zorgen. Het grote probleem hierbij is het uitbouwen van de buurten en de nabijheidsdiensten. In het vorige Vlaamse regeerakkoord is een soortgelijke bepaling opgenomen. Hoewel toen een andere terminologie is gehanteerd, is het steeds de bedoeling geweest de collectieve en de individuele diensten in de werkgelegenheidscentra te integreren. Uiteindelijk zijn die centra werkinkwinkels genoemd. Minister Landuyt, de vorige minister bevoegd voor de sociale economie, heeft zich vooral op de eerste pijler, de universele dienstverlening, geconcentreerd. Wat de tweede pijler betreft, heeft hij zich tot een paar onderzoeken en ideetjes beperkt.

Stassen

Mevrouw de minister, het is uw opdracht de collectieve en de individuele diensten verder uit te bouwen. U zult hierbij moeten samenwerken met uw partners binnen de Vlaamse Regering, met de lokale besturen, met de actoren op het terrein en waarschijnlijk ook met de bevoegde ministers binnen de federale regering. Mijns inziens, hebben we gedurende vijf jaar tijd verspild. Ik hoop dat u die verloren tijd kunt inhalen en de sociale economie verder zult kunnen uitbouwen.

Ik heb de positie van de invoegbedrijven en -afdelingen de voorbije tijd iets minder goed gevolgd, maar we kunnen er wel een belangrijke bedenking bij maken. Het is een goed idee om voor mensen uit een moeilijke doelgroep een startpremie te geven en ze te laten uitgroeien, zodat ze na een aantal jaren zelf economisch kunnen overleven, maar het is de vraag of dat haalbaar is. Is die opgave niet te moeilijk? Dat is zeker zo als de invoegbedrijven zich blijven richten op de doelgroep waarvoor ze zijn bedoeld, namelijk mensen die anders geen kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

Door de groei van de sector kunnen we zeggen dat het doel gedeeltelijk is verwezenlijkt, maar we weten ook dat de invoegbedrijven en -afdelingen via andere kanalen naar middelen moeten zoeken om te overleven.

De rode draad van het vorige beleid inzake sociale economie was het responsabiliseren van de gewone economische sector bij het tewerkstellen van mensen uit moeilijke doelgroepen. Gezien de verslechterde economische situatie vanaf 2001 is dat niet echt gelukt. Er zijn een reeks belangrijke maatregelen genomen en mooie concepten werden uitgewerkt, maar uiteindelijk vraag ik me af of die ambitie – de goede ambitie om ervoor te zorgen dat ook de gewone economische sector de moeilijke doelgroepen kan tewerkstellen – wel haalbaar is. We moeten dat blijven doen, maar we mogen er niet te veel van verwachten.

Bij de discussie over de sociale werkplaatsen stel ik me de vraag of het debat over doorstroming wel het juiste debat is. Ik denk dat het decreet over de sociale werkplaatsen in 1998 werd goedgekeurd. Toen werd heel lang gediscussieerd over de doelgroep. Die werd vrij strikt vastgelegd: het gaat om mensen die geen of nauwelijks kansen hebben op

de gewone arbeidsmarkt. Er werd ook lang gedebatteerd over het feit of doorstroming al dan niet een prioriteit is voor de sociale werkplaatsen. Na de discussie werd duidelijk gesteld dat doorstroming meegenomen is, maar geen prioriteit is.

Ik merk uit de uiteenzettingen van collega's dat het idee dat sociale werkplaatsen dienen als opstap voor een moeilijke doelgroep, om na een bepaalde tijd tewerkgesteld te worden in de reguliere sector, nog leeft. Ik vraag me af of dat het goede debat is, en we daarmee de sociale werkplaatsen niet met een onmogelijke opdracht opzadelen, of dwingen strenger te zijn in het bepalen van de doelgroep, door het opnemen van minder zware problematieken.

Misschien kunnen we het debat nog eens voeren over het feit of doorstroming de belangrijkste doelstelling is van de sociale en beschutte werkplaatsen. Het is meegenomen, maar ik denk niet dat het de belangrijkste doelstelling is.

Mevrouw de minister, het is goed dat u zult onderhandelen met het federale niveau over het statuut van de arbeidszorg. Het is goed dat hierdoor een groep met nog minder kansen dan de doelgroep van de sociale werkplaatsen een kans kan krijgen om een aantal activiteiten te ontwikkelen die als werk worden beschouwd en bepaalde economische effecten kunnen hebben.

De economische sector moet zelf voor geld zorgen om de werking te realiseren. In de sociale economie is input van de overheden nodig, zodat er middelen zijn om de buurt- en nabijheidsdiensten, meer sociale werkplaatsen en de arbeidszorg te organiseren.

Koken kost geld. Er wordt altijd verwezen naar de meerjarenbegroting. Mevrouw de minister, ik ben benieuwd wat voor u uit de bus zal komen, zodat we weten wat zich verder kan ontwikkelen.

De heer Laurys kan wel zeggen dat contingering geen leuk concept is want op een bepaald ogenblik krijg je plaatsen bij en kan je niet dynamisch groeien. Anderzijds heeft de ervaring van meer dan tien jaar sociale economie geleerd dat het de enige mogelijkheid is om nu en dan eens via een extra budget middelen bij te geven zodat je contingenten kunt laten toekennen. Het zou inderdaad ideaal zijn een dynamische groei te krijgen.

Stassen

Ik kom terug op het klavertjevier. Hiermee zegt u uitdrukkelijker dan het in vorige beleidsperiodes gebeurde dat ook anderen mee verantwoordelijk zijn voor de financiering van de sociale economie. Op die 'anderen' kunnen zelfs namen worden geplakt, buiten de gebruikers natuurlijk, namelijk de andere overheden en andere leden van de regering.

Ik hoop dat het geld dat u voor Sociale Economie zult krijgen via de meerjarenbegroting maar een kwart is van het klavertjevier, en dat ook de minister van Werk, van Milieu en anderen, via hun deel van het klavertjevier voor meer middelen kunnen zorgen. Zo kunnen we voor de doelgroep die heel moeilijk aan werk geraakt, of de economie nu opbloeit of niet, een hele reeks arbeidsplaatsen creëren. Vanuit onze positie zullen we u de nodige steun geven. *(Applaus bij Groen! en de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Van Brempt heeft het woord.

Minister Kathleen Van Brempt *(Op de tribune)*: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, we hebben in de commissie al een hele discussie gevoerd en hebben er gisteren al een vervolg aan gebreed, en dat zal in de toekomst zeker nog meer gebeuren. Van alle fracties is er heel veel steun gekomen, wat hartverwarmend is voor mij en voor de sector waar zoveel mensen met hart en ziel aan een moeilijke opdracht bezig zijn. Het gaat immers om een moeilijke opdracht, omdat er wordt gewerkt met een moeilijke doelgroep. Ik noem de mensen die in deze sector werken wel eens lachend subsidologen. Ze moeten werken in een kluwen omdat het te maken heeft met financiering op verschillende niveaus, gaande van het Europese over het federale, het Vlaamse tot het lokale niveau, waarbij er veel verschillende systemen van subsidiëring bestaan. Daarom heb ik de ambitie te vereenvoudigen waar het kan, en de zaken beter op elkaar af te stemmen.

Ik wil enkele kritische opmerkingen groeperen door een opsplitsing te maken in de verschillende instrumenten die we hebben. Aan de ene kant staan de sociale werkplaatsen, waarbij ook de beschutte werkplaatsen zullen komen in het kader van BBB. De sociale en de beschutte werkplaatsen

kunnen worden geclusterd. Ze hebben een aparte finaliteit die er vooral op gericht is om werk te creëren voor mensen die het ontzettend moeilijk hebben op de arbeidsmarkt. Hierbij is doorstroming een doelstelling. Doorstroming mag, ze moet worden ondersteund, maar moet niet worden gerealiseerd. Er zijn mensen die in de beschutte werkgelegenheid werken en er waarschijnlijk heel hun leven zullen blijven. We moeten durven erkennen dat er nu eenmaal mensen op de arbeidsmarkt zijn die niet meekunnen in het normale economische circuit en daarvoor willen we een alternatief hebben in beschutte werkgelegenheid en deels in de sociale werkgelegenheid. Dat ontslaat ons niet van de ambitie om ook te werken aan doorstroming, hetzij binnen de eigen onderneming, hetzij, en bij voorkeur, naar het reguliere circuit.

We moeten ook werken aan een tweede en derde kans en aan een terugkeermogelijkheid. Daar schort het nu aan, zeker binnen de sociale werkplaatsen. Velen durven de stap niet zetten. Dan gaat het over de sociale werkplaatsen en de mensen die daar werken. Er zijn immers jammer genoeg voorbeelden waarbij mensen niet kunnen terugkeren naar de sociale werkplaatsen wanneer dit mislukt. We moeten zorgen voor die terugkeermogelijkheid. Dat zal een nieuw elan kunnen geven aan de doorstroming.

Dan is er alles wat te maken heeft met de invoeg-economie. Ik wil niet vooruitlopen op de resultaten van de rondetafelconferentie, die vandaag trouwens opnieuw plaatsvindt. Ik wil eerst de sector de vrijheid geven om het nodige te doen. Het onderscheid tussen invoegafdelingen en invoegbedrijven lijkt me wat artificieel. Ik heb bedrijven bezocht waar men normaliter een invoegafdeling zou moeten aantreffen, maar waar er sprake is van invoegbedrijven. Dat was nu eenmaal het gemakkelijkste om toe te passen. Daar zou er al een eerste administratieve vereenvoudiging kunnen gebeuren.

Ik ben het niet helemaal eens met de heer Stassen. Dit werkt wel. Er zijn ontzettend veel aanvragen. Elke euro die wordt geïnvesteerd in de invoeg-economie leidt morgen tot werkgelegenheid. Dat gebeurt ook via het werkgelegenheidsakkoord. De middelen die daar zijn gereserveerd, worden geïnvesteerd in de invoegeconomie en zullen leiden tot niet minder dan 1.250 banen. We willen die banen zeker dit jaar realiseren. Dat is een mooie doelstel-

Van Brempt

ling. Maar zoals de heer Laurys opmerkte, hebben we daar te maken met een Europese uitdaging. We zijn die uitdagingen al aangegaan. Dan gaat het over de oversubsidiëring, over de dienstencheques, over de subsidiëring via de invoegeconomie. Daar is dus werk aan de winkel. We moeten een aantal aanpassingen aanbrengen. De rondetafelconferentie buigt zich daarover. We zullen zien welke adviezen de sector zal geven om zo snel mogelijk de nodige initiatieven te nemen.

De buurttenabijheidsdiensten bevinden zich in een experimenteel kader. We willen die uit dat kader lichten en in een structurele oplossing voorzien, in eerste instantie via die klaverbladfinanciering. De heer Stassen heeft dat goed begrepen. Ik wil dat mijn collega's daaraan meedoen, niet omdat ik geld van hen zou willen, maar omdat ik geloof dat dit een win-winsituatie is. Ik geef het voorbeeld van Welzijn. Daar bestaan er ontzettend veel noden, bijvoorbeeld in de aanvullende huishulp. Een deel van die noden kunnen worden opgelost via de sociale economie. Dan wint iedereen hierbij. Enerzijds moet er worden gewerkt aan die moeilijke doelgroep. Die opdracht deel ik met de minister van Werk. Anderzijds moet er worden tegemoetgekomen aan een aantal noden. Ik vind het niet meer dan vanzelfsprekend dat we die klaverbladfinanciering daarop gaan toepassen en dat ook de minister van Welzijn een duit in het zakje doet. Dat geldt echter net zo goed voor een OCMW of een lokaal bestuur. De doelstelling moet zijn om een aantal pilootsectoren uit te kiezen. Met Milieu hebben we vandaag al een eerste goed voorbeeld.

Mijnheer Laurys, wat de contingentering inzake de sociale werkplaatsen betreft, ben ik het helemaal met u eens. Ik kan vandaag echter niet anders dan vasthouden aan die contingentering. Ook daar zien we dat elke euro die we investeren in die sociale werkplaatsen, morgen meteen resulteert in bijkomende werkgelegenheid en bijkomende dienstverlening. Dit kost echter vrij veel geld. Ik wil eerst in de nodige budgetten voorzien. Ik kan niet voorzien in een open-endsubsidiëring. Ik denk dat de minister van Begroting dat niet zal toelaten. Ik heb wel de ambitie om, in het kader van de meerjarenbegroting, ook in te zetten op de sociale werkplaatsen en daar in wat meer ruimte te voorzien.

Dan kom ik tot het reguliere circuit en de rol en de verantwoordelijkheid van de werkgevers. Dit gaat breder. Mijn ambitie reikt uiteraard verder dan de vandaag bestaande instrumenten. Dat staat ook in de beleidsnota. De sociale economie moet de ambitie hebben om in te zetten op maatschappelijk verantwoord ondernemen en de verantwoordelijkheid van de werkgevers binnen het reguliere economische circuit. In een ideale wereld zouden heel wat taken die zich nu situeren binnen de sociale economie, worden opgenomen door dat reguliere circuit.

Er valt altijd iets voor en iets tegen de afsplitsing van de bevoegdheid Sociale Economie van Werkgelegenheid te zeggen. Ik ben er wel tevreden mee. Het nadeel van het feit dat Sociale Economie bij Werkgelegenheid zat, was dat het niet bij Economie zat. Als het bij Economie zou zitten, zou het nadelig zijn dat het niet bij Werkgelegenheid zit. Indien er een minister van Economie en Werkgelegenheid was, dan zou Sociale Economie per definitie deel uitmaken van diens bevoegdheid.

Het is te eng om deze bevoegdheid alleen bij Werkgelegenheid te plaatsen. Sociale economie is niet alleen werkgelegenheid, het is ook economie. We moeten de sector verder laten ontwikkelen en professionaliseren en vooral laten groeien in full-time equivalenten. Daarop zetten we in in een meerjarenbegroting. Ik ben heel tevreden met de uitgebreide steun uit de verschillende fracties. Dat zullen we ook voelen tijdens de begrotingsbesprekingen. (*Applaus bij de meerderheid*)

BELEIDSNOTA Werk 2004-2009, ingediend door de heer Frank Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming – 97 (2004-2005) – Nrs. 1 tot 4

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Werk 2004-2009, ingediend door de heer Vandenbroucke, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

Volgens artikel 73, punt 5, eerste lid, van het Reglement wordt de bespreking gehouden op

Voorzitter

basis van de met redenen omklede moties die tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota zijn ingediend.

De bespreking is geopend.

De heer Van den Heuvel, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, een aantal uitgangspunten van de beleidsnota Werk kunnen we uiteraard onderschrijven, zoals de sluitende aanpak van de werkloosheid, het verhogen van de werkzaamheidsgraad, het creëren van bijkomende ruimte voor talenten en de deelname aan permanente vorming.

De beleidsnota ziet ook de lage werkgelegenheidsgraad in Vlaanderen onder ogen en stelt terecht dat de Vlaamse arbeidsmarkt de voorbije jaren niet bepaald sterk bezig is. We bevinden ons onder het Europees gemiddelde, zoveel is duidelijk. Het aantal mensen dat in Vlaanderen niet meer betrokken is bij de arbeidsmarkt ligt hoog, ongeveer 32 procent tegenover 25 procent in de EU.

Het feit dat België, en dus ook Vlaanderen, de hoogste loonkost ter wereld heeft, zal hier wel niet vreemd aan zijn. Op 1 april – en dit is geen aprilgrap – waren er 227.184 niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen. Dat is een toename met bijna 18.000 werklozen in vergelijking met vorig jaar en levert een werkloosheidsgraad van 8,2 procent op.

De werkloosheid stijgt, ook als premier Verhofstadt in de media aanhoudend stelt dat ze eigenlijk niet stijgt, maar daalt omdat daar nu heel wat mensen in worden opgenomen die vroeger niet in de statistieken werden opgenomen. Ik betwijfel die stelling en vraag me af of er veel beterschap in zicht is.

De Europese Commissie heeft vorige week nog haar groeiprognozes voor de eurozone en voor de hele Europese Unie verlaagd tot respectievelijk 1,6 en 2 procent. Het was trouwens al de tweede keer in 6 maanden dat de Commissie haar economische verwachtingen neerwaarts bijstelt.

Die analyse is al langer dan vandaag bekend. Ik wil graag onze gewezen collega de heer Tobback, vandaag federaal minister van Pensioenen, citeren: 'Onze welvaartstaat wil veel geld aanbieden aan iedereen: kindergeld, studiebeurzen, gratis onderwijs, goed en goedkoop openbaar vervoer, een deftig pensioen, goede gezondheidszorg en een goede opvang tijdens de oude dag. Dat kost allemaal geld, en dat moet komen van de mensen die gaan werken. Binnen enkele jaren zal de levensverwachting boven de 80 jaar liggen, terwijl carrières steeds korter worden.'

Nogal wat hoogopgeleide mensen werken vandaag slechts tussen hun 25 en 55 jaar en dragen slechts gedurende een derde van hun leven bij aan het systeem waarop ze heel hun leven volop een beroep doen. In Vlaanderen werkt vanaf 55 jaar nog slechts 25 procent. Ook de socialisten hebben dus blijkbaar ontdekt dat er meer en aantrekkelijkere mogelijkheden moeten worden gecreëerd om langer aan het werk te blijven, wil men ten minste de huidige welvaartstaat bestendigen.

De sociale partners zijn op zijn zachtst gezegd nogal verdeeld over dit heikele thema. Het zullen dus zeker en vast ook de overheden zijn die het heft in handen moeten nemen. Ook daar is er een probleem, dat al langer bekend is. Van een echte onderlinge afstemming van het stimuleringsbeleid van de Vlaamse overheid en het federale sanctiebeleid is nog steeds te weinig sprake.

Betreffende de activering van werklozen zouden we graag weten wat het interministerieel overleg over werk vandaag heeft opgeleverd. We geloven niet dat er in Wallonië sprake is van een doorgedreven arbeidsbemiddeling en een sluitende aanpak die mensen zo snel mogelijk uit de werkloosheid haalt. Als de Vlaamse Regering dan toch maar, met het oog op een aanpak van de vergrijzingsproblematiek, absoluut wil bijdragen tot het federale begrotingsevenwicht, dan lijkt ons de kwestie van de gebrekkige activering van de werklozen in Wallonië in het licht van onze sociale zekerheid meer dan ooit terzake.

Het Instituut voor de Nationale Rekeningen dat vorige week de regionale rekeningen publiceerde, is overigens duidelijk. Van een echte inhaalbeweging van de Waalse economie is nog altijd geen sprake. De werkloosheidsgraad in Wallonië bedraagt bijna 20 procent, en in Brussel is het nog

Van Goethem

meer. Wallonië is bovendien de onbetwiste kampioen van de langdurige werkloosheid. Dat heeft zware gevolgen voor Vlaanderen. Tussen 2000 en 2002 is het aandeel van Wallonië in het Belgische totaal van de inkomsten uit de personenbelasting verder geslonken. Sindsdien is de federale solidariteitsbijdrage ten gunste van het budget van het Waalse Gewest op drie jaar tijd met 15 percent de hoogte in gegaan, van 659 miljoen euro in 2002 naar 758 miljoen euro in 2004.

Het verschil in groei met Vlaanderen is ook duidelijk. Door de doorslaggevende invloed van de openbare sector in de Waalse economische structuur, reageert het Waalse Gewest minder snel dan Vlaanderen op een mogelijk herstel van de internationale economische conjunctuur. Ook de productiviteit van de Waalse arbeiders ligt gemiddeld lager dan die van de Vlaamse. Deze stelling komt overigens niet van ons, maar wel van Voka. Voor deze organisatie is het duidelijk dat de toekomst in het zogenaamde *contrat d'avenir* altijd maar een toekomst blijft, en dus niet dichterbij komt.

Heel wat bevoegdheden die te maken hebben met tewerkstelling zijn trouwens nog altijd federaal, wat een echt Vlaams tewerkstellingsbeleid ten zeerste bemoeilijkt en zelfs voor een deel onmogelijk maakt. De minister vermeldde tijdens de bespreking in de commissie zelf het voorbeeld van de werkervaringsprojecten. De federale regelgeving maakt het onmogelijk daar op een vlotte wijze mee om te springen, en bijvoorbeeld een laaggeschoolde via een werkervaringsproject een ervaring bij een privé-ondernemer te laten opdoen.

Het dynamiseren van de arbeidsmarkt in Vlaanderen wordt dus ten zeerste bemoeilijkt door het gebrek aan Vlaamse bevoegdheden. Het enige wat de Vlaamse overheid momenteel kan doen, is volgens de minister: 'komen tot een goed samenspel met de federale overheid en binnen het interministeriële overleg concrete verwachtingen formuleren over dingen waarvan we menen dat ze ons het leven gemakkelijker zullen maken'. Daarmee moeten we het dus doen, collega's.

En trouwens, over alternatieven zoals het fiscale rugzakje voor wie opnieuw wordt tewerkgesteld, zegt men zelfs dat het niet zal werken als de fede-

rale overheid niet op de ene of andere wijze aan die uitstapsystemen sleutelt.

De CD&V-voorzitter had het eergisteren in een vrije tribune in De Tijd terecht over het feit dat van een echt politiek debat over het loopbaaneinde voorlopig geen sprake is. De federale regering vergist zich inderdaad fundamenteel als ze denkt een beleid dienaangaande uit te stippelen zonder overleg en medewerking van de gewesten.

Een thema waar de beleidsnota natuurlijk zedig over zwijgt, maar dat op de achtergrond overduidelijk aanwezig is, is dat van de hoge loonkosten. Het verschil tussen het nettoloon van een werkende en de uitkering van sommige werklozen is bijzonder klein. Waarom nog uit werken gaan als dat verschil toch zo klein is? Ook hier wordt een open deur ingetrapt, want ondanks het vele geblaat over onder meer de lastenverminderingen op lage lonen, blijven die lasten de hoogste in de EU! Werk wordt bij ons nog altijd niet voldoende aantrekkelijk gemaakt!

Wij hebben ook nota genomen van uw verklaring dat immigratie volgens u niet het antwoord is. Ik kan u volmondig bijtreden en geef u een klein voorbeeld uit de VS. De federale regering van de VS heeft onlangs vastgesteld dat hun H2B-programma, een programma om knelpuntberoepen via tijdelijke immigratie op te vangen, op een sisser uitliep. De 66.000 arbeidsvergunningen, die werden toegestaan zonder ingewikkelde formaliteiten, werden immers ingevuld door allochtonen die bereid waren tegen welk minimumloon dan ook, aan de slag te gaan. De keerzijde van de medaille was dat voor elke duizend allochtonen die het land binnenkwamen, er duizend autochtonen in de werkloosheid verzeilden of erin bleven.

We moeten in de allereerste plaats het arbeidspotentieel binnen de EU benutten. We onderschrijven volledig de visie dat we eerst onze eigen arbeidsmarkt onder voldoende druk moeten zetten, zodat die veel dynamischer wordt. Anders zal het gevolg zijn dat een substantiële groep Vlamingen nooit aan bod kan komen in het werkgelegenheidscircuit.

Mijnheer de minister, hierover vinden we te weinig terug in uw beleidsnota. We kunnen die bijgevolg niet goedkeuren. (*Applaus van het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de beleidsnota Werk is een heel sterke en goede beleidsnota die na een grondige analyse van de Vlaamse arbeidsmarktsituatie een heldere formulering geeft van de beleidsprioriteiten van de minister en de Vlaamse Regering inzake de arbeidsmarkt.

Te waarderen valt vooral dat de nota onverbloemd de naakte waarheid zegt en zich niet verschuilt achter de Vlaamse zelfgenoegzaamheid qua prestaties van de Vlaamse arbeidsmarkt, die bij sommige partners al eens de kop opsteekt, zeker als vergelijkingen worden gemaakt met de arbeidsmarktprestaties in het zuiden van het land.

De waarheid is dat de Vlaamse werkgelegenheidsgraad de afgelopen jaren inderdaad minder positief evolueert dan het Europees gemiddelde. Ook de Vlaamse werkloosheidscijfers tonen de jongste maanden geen rooskleurig beeld. We moeten ons trouwens, als ambitieuze regio in Europa, veeleer vergelijken met het Europese gemiddelde en zelfs, waarom niet, met de cijfers van de Europese topregio's. Bovendien scoren specifieke groepen in onze maatschappij niet zo sterk. Dan denken we allemaal aan de kortgeschoolden, maar ook aan personen met een handicap, aan de alloctonen en aan de oudere werknemers.

Bovendien beschikt Vlaanderen over een ruime stille arbeidsreserve: uit cijfers van Eurostat blijkt dat meer dan 30 percent van de Vlamingen tussen 15 en 64 jaar mentaal afscheid hebben genomen van de arbeidsmarkt. Dit cijfer ligt aanzienlijk hoger dan het Europese gemiddelde van 25 percent en veel hoger dan het Scandinavische 18 percent. Hier is werk aan de winkel. We moeten die stille reserve opnieuw activeren.

Ik vraag uw speciale aandacht voor de oudere werknemers, de 50-plussers. Iedereen kent de cijfers: slechts 25 percent van de Vlaamse 50-plussers is nog actief. Daarmee hangen we aan de staart van het Europese peloton. We zitten zelfs enkele percentpunten lager dan het Waalse landsgedeelte, ondanks onze sterkere economie. Ik heb al gehoord dat deze doelgroep bij sommige sociale partners als niet-prioritair wordt beschouwd.

Ik wil ervoor waarschuwen dat we niet in de val van de gesloten blokkendoos mogen trappen. Het aantal jobs is geen vast gegeven, het is niet zo dat oudere werknemers jobs van jongeren afpakken. Ik ga ervan uit dat intussen veel mensen weten dat de arbeidsmarkt geen gesloten blokkendoos is, maar een dynamisch gegeven. We moeten ervoor zorgen dat we een dynamisch arbeidsmarktaanbod hebben zodat we een sterke economische groei kunnen bewerkstelligen. We staan voor een enorme demografische uitdaging en voor een totale ommekeer op de arbeidsmarkt vanaf 2010. Als we ons daar niet goed op voorbereiden, worden we binnen enkele jaren opnieuw geconfronteerd met arbeidsmarktkrapte. Die kenden we ook al in jaren van hoogconjunctuur.

De regering en de minister hebben daar oog voor. In het Vlaams werkgelegenheidsakkoord staat het fiscaal rugzakje ingeschreven, in eerste instantie in de vorm van een premie, later als fiscale korting. Ik vraag de minister om spoed te zetten achter die omvorming van premie naar korting. Een premie vloeit immers gedeeltelijk af naar de federale schatkist omdat de betrokkene er een fiscale belasting op moet betalen.

De beleidsnota is ook vernieuwend, maar toch breekt ze initiatieven uit de vorige legislatuur en uit het verleden niet af. Dat is positief. Sommige initiatieven moeten op kruissnelheid komen vooraleer ze degelijk kunnen worden geëvalueerd. De CD&V-fractie gaat akkoord met de stelling in de nota dat er geen specifiek eng doelgroepenbeleid moet worden gevoerd, maar dat dit veeleer moet passen in een globaal beleid. De rigiditeit en de manke werking van de arbeidsmarkt die aan de oorsprong liggen van de zwakke prestatie van sommige doelgroepen, zijn veeleer van algemene aard.

Ten slotte wil ik het ook nog even hebben over de sluitende aanpak. We zijn blij dat in Vlaanderen een echt geïndividualiseerd aanbod van ondersteuning en begeleiding voor iedere werkzoekende in uitvoering is. Dat gebeurt in samenhang met de aanpak die de federale regering heeft uitgewerkt met betrekking tot het opvolgen van werklozen door de RVA. Uit de eerste resultaten van een eerste evaluatie in maart blijkt dat de VDAB behoorlijke inspanningen doet om die sluitende aanpak effectief uit te voeren. Voor een echt goede evaluatie is het nog een beetje vroeg. De uitstromings-

Van den Heuvel

resultaten kunnen pas worden opgemaakt na 6 maanden, na het beëindigen van het traject.

Uit de eerste evaluatie blijkt wel dat zowel de preventieve als de curatieve trajectwerking op schema zitten. Wel worden vanuit de VDAB signalen verstuurd dat ze over voldoende middelen – ook qua personeel – moet kunnen beschikken om de preventieve en curatieve trajectwerking te kunnen voortzetten.

CD&V pleit evenwel voor een aanpassing van het samenwerkingsakkoord. Het gaat om verschillende punten inzake de intensiteit, de frequentie en de finaliteit van de individuele begeleiding. We vragen ons af of een maandelijks contact met de trajectbemiddelaar wel voldoende is. Voor een langdurig werkloze of een ongeschoolde is dat ruimschoots onvoldoende om ze op te waarderen en naar een heuse job te begeleiden.

De werkaanbiedingen moeten individueel worden gericht aan de werkzoekende. Aankondigen ad valvas of via websites, e-mails, enzovoort kunnen een waardevolle aanvulling zijn. Ze mogen en kunnen echter het individuele werkaanbod niet vervangen.

Een voldoende lange periode intensief begeleid worden bij de VDAB kan inderdaad een indicatie vormen voor de werkwillegheid van de werkzoekende. Het kan een voldoende reden zijn om niet opgeroepen te worden voor de controleprocedure van de RVA. We willen er wel voor waarschuwen dat er wat dit betreft geen spitstechnologie mag worden toegepast, die erin zou bestaan dat alle werkzoekenden kort voor ze in aanmerking komen voor oproeping door de VDAB en de RVA formeel in een begeleidingstraject worden opgenomen en zo ontsnappen aan de controleprocedure van de RVA. Wanneer dit van toepassing is in het Vlaams landsgedeelte, vragen we natuurlijk ook dat deze strenge begeleiding wordt toegepast in het zuiden van het land.

Ook lijkt het ons aangewezen om meer en beter te communiceren met de werkzoekende. De betekenis van de verschillende begrippen en categorieën, de reikwijdte van sommige beslissingen worden niet altijd correct ingeschat. De werkzoekende heeft rechten maar ook plichten. Hij kan beide

pas kennen als hij correct wordt ingelicht. CD&V wil dat deze communicatie deel uitmaakt van een aanpassing in het samenwerkingsakkoord.

Tot slot wil CD&V stimuleren in plaats van bestraffen, maar met respect voor de eigen economische uitdagingen. Om alle bevoegde diensten van de verschillende gewesten aan te zetten tot een actievere en doelgerichte arbeidsbemiddeling willen we een samenwerkingsakkoord dat een vooraf door alle overheden goedgekeurd plan bevat. De tekening van dit plan moet daarna door alle verantwoordelijke overheden correct worden ingekleurd.

CD&V wil met andere woorden een bonus-malus-systeem voor een correcte uitvoering van het samenwerkingsakkoord. Diensten die de tekening niet inkleuren of buiten de lijntjes kleuren, moeten negatief worden gesanctioneerd. Degenen die de tekening mooi binnen de lijntjes inkleuren, krijgen een positieve sanctie of bonus. Hoe groter de activeringsinspanning en hoe succesvoller voor de risicogroepen, hoe groter de bonus voor de deelstaat. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Mevrouw Annick De Ridder (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, de beleidsnota Werk is te omvangrijk om in 5 minuten te bespreken. Ik zal me dan ook beperken tot een aantal thema's die voor de VLD cruciaal zijn.

In Vlaanderen is de idee van activering van werkzoekenden intussen geen taboe meer. Onze langdurige werkloosheid blijft hoog en tegelijk worden we geconfronteerd met een resem knelpuntberoepen. Onze werkzaamheidsgraad, inzonderheid die van ouderen, allochtonen, arbeidsgehandicapten en laaggeschoolden blijft veel te laag. Dat is nefast voor onze economie, maar gezien de vergrijzing ook bedreigend voor onze welvaartstaat.

Wat het zoeken naar werk betreft, kunnen we in Vlaanderen de werkzoekenden beter activeren door een goede opvolging van hun arbeidsbereidheid. Wie niet naar werk zoekt, moet worden doorverwezen naar de RVA. Het nieuwe systeem dat hiervoor op poten werd gezet, dreigt een valse start te kennen indien de RVA per definitie aan de

De Ridderl

kant van de werkzoekenden zou staan, slechts een beperkt aantal begeleidingstrajecten zou mogen uitschrijven en pas zou mogen sanctioneren wanneer het echt niet anders kan.

In Wallonië krijgen de werkzoekenden zelfs geen individuele werkaanbiedingen meer, die ze bijgevolg niet kunnen weigeren waardoor ze niet in aanmerking komen voor transmissie naar de RVA wegens werkonwilligheid. Dat is een handig trucje om het nieuwe akkoord uit te hollen. De vraag rijst wat het effect zal zijn van het intergewestelijke akkoord inzake interregionale mobiliteit van werkzoekenden. Het gaat om een akkoord dat zeer positief kan worden genoemd, maar dat zijn effectiviteit in de uitvoering nog zal moeten bewijzen.

Mijnheer de minister, in uw beleidsnota wijst u er terecht op dat er nog steeds geen sluitende aanpak is. Dat is nochtans een noodzakelijke voorwaarde om werklozen effectief te activeren. Bovendien verhoogt het de geloofwaardigheid van het nieuwe opvolgingssysteem van werkzoekenden ter vervanging van het beruchte artikel 80. Je kunt werklozen niet stimuleren om actief naar werk te zoeken wanneer je hun niet de gepaste begeleiding kunt geven. Ik verwijs opnieuw naar de communautaire dimensie. In Vlaanderen is er nog geen sluitende aanpak maar in Wallonië is daar zelfs nog geen begin van gemaakt.

Bij het welslagen van de activering van werkzoekenden hangt veel af van de werking van de VDAB. Het is een publiek geheim dat de VLD voorstander is van een splitsing van de acteurs- en regisseursrol. In het regeerakkoord is echter beslist om het te houden bij één structuur waarbij er een opsplitsing tussen die twee zal komen. We vragen uitdrukkelijk om die splitsing omwille van de efficiëntie. Wanneer we mensen beter willen opleiden en werkzoekenden beter willen begeleiden naar een job, dan zal de VDAB moeten aanvaarden dat ook privé-partners een volwaardige plaats krijgen in dit proces. Het gaat immers om een kostelijk proces. Sommige privé-partners zijn zo gespecialiseerd in bepaalde onderdelen op de arbeidsmarkt, dat zij perfect geplaatst zijn om die bepaalde groep van werkzoekenden efficiënt aan een job te helpen.

Mijnheer de minister, in die zin is het experiment dat u aankondigt in verband met tendering hoopgevend. Wij steunen u daar dan ook in. Het experiment moet wel een eerlijke kans krijgen met de volledige medewerking van de VDAB. Het zal ook op een eerlijke manier moeten worden geëvalueerd. Het kan niet de bedoeling zijn dat privé-partners op dezelfde parameters worden afgerekend als de VDAB wanneer deze zich mag bezighouden met de makkelijkste doelgroep terwijl de privé-partners de moeilijkste doelgroep op zich afgeschoven krijgen. Dit zou het experiment ondergraven en in een negatief daglicht stellen. Wel, laat mij duidelijk zijn, dit kan voor de VLD niet.

Wat de werkende tweeverdieners betreft, moet de kinderopvang verder worden uitgebouwd. De vraag is dan wel waarom het experiment bij particulieren via dienstencheques is gesneuveld tijdens de begrotingsbesprekingen. Gaat het om uitstel of afstel? Verder wijst u erop dat het voortbouwen op de formule van dienstencheques belangrijk is. Dat impliceert dat het kinderopvangproject niet zomaar kan worden verdaagd. Anderzijds is uw collega bevoegd voor sociale economie minder positief en heel wat voorzichtiger. Ze liet uitschijnen dat de overlevingskansen van het project van de dienstencheques voor kinderopvang niet gegarandeerd zijn.

Inzake herstructureringen trekt u resoluut de kaart van de hertewerkstelling, wat de VLD uiteraard toejuicht. De idee van een forfaitaire belastingvermindering kan hierbij helpen, maar u moet toegeven dat veel staat of valt met de maatregelen die op het federale niveau zullen worden overeengekomen in het kader van het vergrijzingsdebat. Als de sociale partners niet tot een akkoord komen dat wezenlijk ingrijpt in de huidige gang van zaken op vlak van brugpensionering en het Canada Dry-systeem, dan loopt u het risico de boot te missen.

Ik wil tot slot wijzen op het belang voor de VLD-fractie van telewerken, op de implementatie van het charter van de werkzoekenden, op de verdere ontwikkeling van het systeem van de dienstencheques, op het probleem van de algemeen bindende verklaring van CAO's op Vlaams niveau en op de nood aan een regeling met Europa inzake nieuwe regels voor werkgelegenheidssteun.

De Ridder

Mijnheer de minister, werkgelegenheid is en blijft een prioriteit van de VLD. We veronderstellen dat dat ook zo is voor de regering. Onze fractie blijft toekijken op de realisatie van de activering, de sluitende aanpak en het werkgelegenheidsbeleid zoals dat werd afgesproken in het regeerakkoord. Voor de uitvoering van het beleid, willen we graag onze goedkeuring geven aan deze beleidsnota. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Temsamani heeft het woord.

Mevrouw Anissa Temsamani *(Op de tribune)*: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, er is werk aan de winkel op de Vlaamse arbeidsmarkt. De voorliggende beleidsnota is doordrenkt van dit idee. De werkzaamheidsgraad van de Vlamingen gaat relatief gezien achteruit in de Europese context. Vlaanderen scoort op dat vlak zeer slecht. De werkdruk is erg hoog. De werkzaamheidsgraad is normaal in vergelijking met de andere EU-lidstaten voor hooggeschoolden en jonge mensen, maar voor enkele specifieke doelgroepen is de situatie dramatisch. Het is vijf over twaalf voor allochtonen, arbeidsgehandicapten en ouderen die een zeer lage werkzaamheidsgraad kennen.

Laaggeschoolden blijven uitgesproken kansarm wanneer het arbeid betreft. In bepaalde steden in Vlaanderen is de werkloosheid bij allochtonen bijna driemaal groter dan bij de andere bevolkingsgroepen, zelfs wanneer ze eenzelfde kwalificatie hebben als 'gewone' Vlamingen. We delen uw analyse in de beleidsnota dat we tekortschieten voor wat betreft het specifieke doelgroepenbeleid. U wijst ook op structurele, algemene tekortkomingen op onze arbeidsmarkt.

We sluiten ons dan ook zonder meer aan bij de voorgestelde beleidscontouren uit de beleidsnota. Er moet een versterkte rol zijn voor de VDAB, met daarnaast een aantal nieuwe actoren die een plaats hebben ingenomen op de arbeidsmarkt, zoals uitzendkantoren, outplacementbureaus en reïntegratiebedrijven. Ook staan we achter het streven naar een sluitende en volledige aanpak van de werkloosheid in het kader van het samenwerkingsakkoord tussen federale overheid en gewesten, waarbij iedere werkzoekende recht krijgt op

een aangepast begeleidingsaanbod met de bedoeling door te stromen naar een job. We steunen de vernieuwing en de verduidelijking van de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs, waarbij diverse partnerships gestimuleerd zullen worden. We zijn voorstander van de maatregelen die de arbeidsmarktmobiliteit moeten verhogen, waarbij iemand makkelijker kan doorstromen van de ene job naar de andere. We steunen ook de maatregelen ter verbetering van de arbeidskwaliteit, zoals de aanpak van stress op het werk, en een betere combinatie van werk en gezin via de formule van de dienstencheques en de extra geplande plaatsen in de kinderopvang. Ook de versterking van het Vlaamse werkgelegenheidsoverleg tussen de sociale partners en wat de minister zegt over de betere aanwending van het opleidingsfonds, krijgen onze goedkeuring.

Toch denken we dat de karakteristieken van de Vlaamse arbeidsmarkt de blijvende nood aan een aanvullend beleid bevestigen. Naast een kwalitatieve trajectbegeleiding voor iedereen blijft de nood bestaan aan middelen en instrumenten die een specifieke trajectbegeleiding mogelijk maken voor doelgroepen die nu ondervertegenwoordigd zijn in de trajectwerking: langdurig werklozen, ouderen en in mindere mate vrouwen en leefloners. Dat deze specifieke aanpak werkt, wordt bewezen door het verbeterde bereik van arbeidsgehandicapte werkzoekenden, allochtonen en anderstalige nieuwkomers in de trajectwerking.

Maar we zijn er zeker nog niet. Zo is er nog steeds sprake van een ondervertegenwoordiging van allochtonen in de beroepsopleidingen van de VDAB en blijft de nood aan specifieke inschakelingsprojecten voor jongeren bestaan. Specifieke maatregelen blijven dus nodig voor de eerder vermelde doelgroepen. Het streven naar een fiscaal rugzakje voor oudere werknemers is een goed voorbeeld. De anonieme sollicitatieprocedure waarover we het tijdens de vorige plenaire vergadering nog hadden, is een ander voorbeeld van zo'n instrument.

De vraag van de minister aan de VDAB om de mogelijkheid te onderzoeken van de anonieme sollicitatie via de Kiss- en Mijn VDAB-databanken, bewijst dat deze beleidsnota voldoende ruimte laat voor een aanvullend beleid. We willen in dat verband blijven hameren op de voorbeeldrol van de overheid. De overheid, die een van de slechtste

Temsamani

leerlingen van de klas is, moet als werkgever zelf het goede voorbeeld geven en werken in de geest van deze beleidsnota. We denken daarbij niet alleen aan de evenredige arbeidsparticipatie, maar ook aan de erkenning van de elders verworven competenties en de aansluiting van de arbeidsmarkt op het onderwijs.

Wat die goede aansluiting betreft, delen we volledig de mening van de minister als hij in de beleidsnota de rol van de sociale partners in de creatie van stageplaatsen in het kader van het alternerend werken en leren benadrukt. De deeltijdse leerplicht moet evolueren naar een voltijdse inschakelingsplicht, waarbij het bedrijfsleven een specifieke verantwoordelijkheid draagt. De sociale partners moeten de kans krijgen om via de SERV duidelijke beroepsprofielen op te stellen. Die moeten voor het onderwijs richtinggevend zijn. Dat veronderstelt een goede overlegcultuur. Daartoe vinden we in deze beleidsnota belangrijke aanzetten. Om al die redenen steunen wij als fractie deze beleidsnota voluit. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wil hier op een aantal punten kort ingaan. Ik ben blij dat de minister het uitgangspunt dat meer en langer werken de oplossing is voor de problemen op de arbeidsmarkt, niet aanvaardt, maar vertrekt van de idee dat meer mensen aan het werk moeten. De omgevingsanalyse is sterk. De vraag is wel of het tweede en derde deel van de beleidsnota oplossingen aanbiedt voor de problemen die in het eerste deel zijn verwoord. Het is overigens de vraag of er überhaupt wel oplossingen voorhanden zijn. In de beleidsnota zijn erg moedig de sterke en zwakke punten van de arbeidsmarkt opgesomd. De vinger wordt op de wonde gelegd. Maar in het tweede en derde deel van de nota zitten toch enkele blinde vlekken. Ik som er een paar op. Daarbij wil ik zeker niet pretenderen de waarheid in pacht te hebben, maar enkel vraagtekens plaatsen.

Er wordt al jaren gediscussieerd over een preventieve aanpak om ervoor te zorgen dat jongeren aan de slag raken. Men kan gemakkelijk voorspel-

len welke groepen weinig kansen op de arbeidsmarkt hebben. Het is echter goed dat de minister stelt dat hij het probleem daadwerkelijk wil aanpakken. Als ik me niet vergis, is het de eerste keer dat hij die intentie op papier zet. De vraag is in welke mate de maatregel die u voorstelt door de VDAB kan worden gerealiseerd, namelijk voorkomen dat er een aantal jongeren in de werkloosheid raken.

Het tweede probleem betreft de allochtonen. Iedereen is het erover eens dat de achterstelling van de allochtonen op de arbeidsmarkt hemeltergend is. De vraag is of de maatregel die u voorstelt het niet blijvend herkauwen is van een aantal maatregelen die geen of weinig effect hebben gehad. Ik blijf samen met andere mensen en organisaties dringend de vraag stellen na te denken over bindende afspraken die rond tewerkstelling van allochtonen gemaakt kunnen worden. Ik denk zowel aan privé-werkgevers als aan de overheden. De situatie is zo erg, zoals ook collega Temsamani het al stelde, dat er meer maatregelen nodig zijn dan er vandaag voor een aantal doelgroepen bestaan. U zegt daar niets over. Een heleboel mensen, politici en mensen die de arbeidsmarkt goed kennen, volgen evenwel die stelling.

Een tweede groep betreft de jongeren. Het is misschien wel zo dat de jeugdwerkloosheid in vergelijking tot andere landen niet zo hoog is, maar de jongste tijd is ze wel gestegen. Het is moeilijker geworden voor jongeren om op de reguliere arbeidsmarkt terecht te komen. De vraag is of er geen specifieke maatregelen moeten worden genomen of hernomen en of er geen lessen getrokken moeten worden van de maatregelen uit het verleden die hun effect hebben gehad op de tewerkstelling van jongeren. Dat moet in samenspraak met uw federale collega gebeuren zodanig dat een preventieve aanpak niet alleen voor laaggeschoolde jongeren werkt maar ook voor jongeren die hogergeschoold zijn en vandaag minder kansen op de arbeidsmarkt krijgen dan een aantal jaren geleden.

Een derde blinde vlek in uw antwoord is de combinatie van arbeid en gezin. U biedt een heel overzicht van maatregelen die genomen zijn om de combinatie arbeid en gezin mogelijk te maken, maar ik blijf nog altijd moeite hebben met het feit dat u een van de instrumenten om die combinatie te verbeteren, namelijk de aanmoedigingspremies,

Stassen

afbouwt. Dat is geen goed signaal in deze tijden en zal het debat doen toenemen. Hét instrument om die combinatie te verbeteren wordt daardoor serieus onderuit gehaald.

Een laatste punt nog: mevrouw Veerle Declercq heeft samen met collega's van de toenmalige meerderheid en CD&V het decreet op de rechten van de werkzoekenden neergelegd en goedgekeurd in het parlement. Hoe staat het met de verdere uitvoering ervan? Dat handvest is omgezet in een decreet en moest een decretale vertaling krijgen. U moet daar nu niet op antwoorden, we kunnen het punt via een vraag om uitleg in de commissie agenderen.

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb bij het afrondend debat in deze plenaire zitting vastgesteld dat over de banken van oppositie en meerderheid heen, iedereen het eens is over het feit dat we inzake werkgelegenheid voor een zeer grote uitdaging staan en het aangewezen is om die uitdaging in alle openhartigheid en in al haar scherpte te formuleren. Dat heb ik ook willen doen in de beleidsnota.

Ik zou het met nog andere woorden willen stellen. Er is een Engelse uitdrukking die spreekt van 'the sense of urgency' of het aanvoelen dat maatregelen dringend zijn. Dit geldt niet alleen voor de werkgelegenheid in het algemeen maar ook voor specifieke maatschappelijke uitdagingen die daarmee samenhangen. Mevrouw Tamsamani had het daarover, de heer Stassen had het er ook over, namelijk de werkgelegenheid van de allochtonen en de maatschappelijke integratie van allochtonen door het vinden van werk. We kunnen niet voldoende benadrukken dat we in Vlaanderen een 'sense of urgency' nodig hebben.

Ik hoef eigenlijk niet sterk op de toespraken van de leden van de meerderheid te reageren. Ik heb hier veel steun voor de analyse en voor de oriëntatie van het beleid gekregen. Ik wil enkel op een paar specifieke puntjes ingaan.

De heer Van den Heuvel heeft daarnet verklaard dat we geen tijd te verliezen hebben. Ik ben het

hiermee eens. Ik heb het daarnet al over urgentie gehad. We moeten de in het Vlaams werkgelegenheidsakkoord opgenomen maatregelen zo spoedig mogelijk implementeren.

Mevrouw De Ridder heeft daarnet gezegd dat we, ook wat het inzetten van nieuwe instrumenten betreft, nieuwe wegen moeten durven inslaan. Mijns inziens, bestaat er geen groot, principieel meningsverschil tussen haar en mijn fractie over het maken van een onderscheid tussen de actors- en de regisseursrol van de VDAB. Bij de vorming van de Vlaamse Regering hebben we ons afgevraagd of we een nieuw decreet voor de VDAB moeten opstellen of binnen de bepalingen van het bestaande decreet een helder onderscheid tussen de actors- en de regisseursrol moeten maken. De pragmatische afweging heeft hierbij de doorslag gegeven. We zullen geen debat over een nieuw decreet en alle hiermee verbonden onzekerheden beginnen. We zullen, binnen het kader van het bestaande decreet, trachten voldoende transparantie en een duidelijk onderscheid tussen de actors- en de regisseursrol tot stand te brengen.

Ook wat de tendering betreft, ben ik het eens met mevrouw De Ridder. Het inslaan van nieuwe wegen kan ons geslaagde voorbeelden aanbieden. We moeten de privé-sector hier op een volwaardige en transparante wijze bij betrekken.

Ik heb met genoeg vastgesteld dat iedereen er zich blijkbaar van bewust is dat we tegelijkertijd een algemeen arbeidsmarktbeleid moeten voeren en een aantal maatregelen voor specifieke doelgroepen moeten treffen. De heer Van den Heuvel heeft ons tot voorzichtigheid aangemaand. We mogen niet enkel een doelgroepenbeleid voeren. Ik ben het hiermee helemaal eens. Tijdens de voorgaande debatten heb ik hier overigens reeds sterk de nadruk op gelegd.

Mijns inziens, zijn de problemen die personen met een handicap, ouderen en allochtonen op onze arbeidsmarkt ondervinden allemaal symptomen van eenzelfde onderliggende ziekte. De deuren blijven of worden gemakkelijk gesloten voor mensen die niet aan het schoonheidsideaal van de hoogproductieve werknemer beantwoorden. De problemen van mensen met een bepaalde handicap, van mensen die al wat ouder zijn, van laaggeschoolde mensen en van mensen met een andere achtergrond verwijzen allemaal naar dezelfde

Vandenbroucke

basisproblematiek. Er is te weinig mobiliteit en flexibiliteit op onze arbeidsmarkt. De uiteenlopende talenten van mensen worden onvoldoende gevaloriseerd. De arbeid is zo duur dat laagproductieve mensen met moeite worden ingeschakeld.

Aangezien het steeds om dezelfde basisproblematiek gaat, ben ik het eens met de oproep van de heer Van den Heuvel om een horizontaal beleid te voeren. Door op de algemene kenmerken van onze arbeidsmarkt in te werken, kunnen we misschien hervormingen tot stand brengen.

Daarnaast hebben verschillende sprekers goede voorbeelden aangebracht van de specifieke maatregelen die we aan dit algemeen beleid moeten toevoegen. Mevrouw Tamsamani heeft onder meer naar het anoniem solliciteren verwezen. Hoewel ik hiervan geen wonderen verwacht, zal ik op dit vlak een klein initiatief nemen. Het zou immers kunnen helpen. We mogen ons niet tot een algemeen aanpak beperken. Voor een aantal doelgroepen moeten we specifieke maatregelen treffen. Mijns inziens, kunnen we de beschikbare instrumenten hiervoor in de toekomst breder inzetten.

De dienstencheques, die daarnet al ter sprake zijn gekomen, vormen een goed voorbeeld van een dergelijk instrument. Volgens mevrouw De Ridder zijn minister Van Brempt en ikzelf het niet helemaal eens over de dienstencheques voor kinderopvang. Ik ben me eigenlijk niet van een tegenstelling bewust. We hebben de dienstencheques voor kinderopvang om een zeer nuchtere reden niet opgestart. Die nuchtere reden is een gebrek aan geld. We hadden eigenlijk niet de budgettaire marge om dat te doen.

Ik wil niet verbergen dat ik persoonlijk denk dat we ons moeten afvragen hoe we de doelstelling – aanvullende vormen van flexibele kinderopvang – best kunnen waarmaken. Ik ben er niet van overtuigd dat we het model van de dienstencheques, zoals we het voor poetshulp hebben ingevoerd, zomaar kunnen overplanten op kinderopvang.

Ik wil dat, misschien een beetje simplistisch, beschrijven. Wie gaat poetsen, staat in een een-op-een-relatie met het werk. Een persoon kan maar één huis tegelijkertijd poetsen, maar kan

wel op meerdere kinderen tegelijkertijd letten. Een systeem waarbij individuele kinderopvang wordt gesubsidieerd via dienstencheques, is niet zo efficiënt als stelsels waarbij drie of vier kinderen tegelijkertijd worden opgevangen. Dat is het verschil met het poetsen van huizen: een persoon kan geen drie huizen tegelijkertijd poetsen.

Deze zeer eenvoudige vaststelling brengt ons niet tot het uitsluiten van nieuwe vormen van ondersteuning en nieuwe vormen van organisatie in de kinderopvang, want daar ben ik wel voorstander van. De vraag rijst of een model waarbij een systeem van dienstencheques de individuele consument toelaat een individueel probleem op te lossen, niet te duur is. Deze vraag moeten we ons stellen. Dat heeft louter te maken met het gegeven dat een persoon niet drie huizen tegelijkertijd kan poetsen, maar wel op enkele kinderen tegelijkertijd kan letten, en zulke voorzieningen bestaan ook.

De eerste reden waarom we geen gevolg hebben gegeven aan het initiatief van de vorige regering om iets te ondernemen inzake flexibele kinderopvang voor individuele consumenten, is van budgettaire aard. De afspraak binnen de regering is duidelijk dat we willen doorgaan op dat denk-kader. Minister Vervotte en minister Van Brempt moeten samen nadenken over wat het meest gepaste initiatief kan zijn als we de budgettaire marge vinden om flexibele kinderopvang aan te bieden aan individuele consumenten.

Ik denk wel dat we met het instrument dienstencheques in Vlaanderen nog bijkomende initiatieven kunnen nemen. Het stelsel dat ik op federaal vlak vorm heb gegeven, laat dat ook toe. Op de eerste plaats moeten we proberen het bestaande systeem, dienstencheques voor poetshulp en een aantal aanverwante activiteiten, goed te laten functioneren. Daarvoor is een grote inspanning nodig vanuit specifieke Vlaamse bevoegdheden.

Op dit ogenblik zijn ongeveer 12.000 mensen ingeschakeld in het dienstenchequecircuit. Dat is een enorm succes. Op anderhalf jaar tijd werd een bedrijf met 12.000 mensen opgericht. We stellen wel een aantal kinderziekten vast die te maken hebben met een gebrek aan opleidingsmogelijkheden, want ook voor poetshulp moeten mensen soms minimaal worden opgeleid. Er is ook een gebrek aan toeleiding en soms een gebrek aan

Vandenbroucke

goede screening van kandidaten die worden uitgestuurd om te poetsen, waardoor hier en daar frustraties ontstaan bij klanten en bij de betrokken mensen.

Ik pleit ervoor dat Vlaanderen, veeleer dan het instrument dienstencheque snel ook voor iets anders in te zetten, op de eerste plaats nadenkt over wat we met onze instrumenten opleiding, toeleiding, bemiddeling en screening kunnen doen om het bestaande experiment zo goed mogelijk te laten functioneren. Hierover bestaat geen meningsverschil.

Ik denk op dit ogenblik niet – in tegenstelling met wat de heer Van den Heuvel heeft gezegd – dat we het samenwerkingsakkoord met de federale overheid en de andere gewesten moeten aanpassen. Het is tot stand gekomen na zeer intense discussies. Ik beschouw het eigenlijk als het doorbreken van een impasse die 15 jaar heeft geduurd. Sinds het opsplitsen van het werkgelegenheidsbeleid tussen de federale bevoegdheden inzake werkloosheidsuitkeringen en arbeidsrecht en de gewestelijke bevoegdheden bemiddeling en opleiding, was nooit een operationeel akkoord tot stand gekomen over hoe de verschillende instellingen en actoren zouden samenwerken.

Het was een totale impasse. Ondanks inspanningen van opeenvolgende ministers van Arbeid op het federale vlak om daar coherentie en samenwerking in te krijgen – ik denk bijvoorbeeld aan mevrouw Smet –, lukten we daar niet in. In het jaar 2004 hebben we eindelijk een akkoord gekregen waarbij er een bereidheid was om een activerende aanpak gestalte te geven met een samenspel tussen de federale overheid, die in dezen onherroepelijk een beetje meer sanctionerend optreedt, en de gewestelijke overheid, die faciliterend, helpend en aanmoedigend moet optreden.

Er moeten nog wat problemen in de toepassing van het akkoord worden uitgepraat. Ik ga ervan uit dat we in de verschillende gewesten moeten komen tot een gelijkaardige benadering voor wat betreft de verhouding in de acties tussen de gewesten en de federale actie. Gelijkaardig wil niet zeggen dat we per se hetzelfde moeten doen, maar het moet wel gelijkaardig zijn. Daar stellen we vandaag enige problemen vast.

Ik heb me ook voorgenomen om over deze gevoelige kwestie geen grote polemieken te voeren in het publiek. Deze namiddag is een interministeriële conferentie samengeroepen door federaal minister Van den Bossche, waarbij we het gesprek zullen aanvatten dat zich in de eerste plaats situeert in de uitvoering van het bestaande akkoord. Ik vind dat bestaande akkoord tamelijk goed: het is een enorme vooruitgang tegenover al het vorige en we moeten dat mijns inziens proberen uit te voeren. We moeten echt vermijden hierover een openbare polemiek te voeren op een ogenblik dat in de uitvoering nog niet alle violen gestemd zijn.

Mijnheer Stassen, ik heb nog niet op al uw opmerkingen geantwoord, bijvoorbeeld dat over het charter van de werkzoekenden. Ik blijf u het antwoord nog even schuldig, maar u was zo vriendelijk om zelf al te suggereren daar later op terug te komen. Ik stel voor dat ik dat ook doe wat betreft de precieze uitvoering.

U hebt een aantal opmerkingen gemaakt over doelgroepen. Wat allochtonen betreft, ben ik het ermee eens dat we sterkere afspraken nodig hebben. Ik pleit niet voor quota want die hebben het grote nadeel dat ze mensen laten binnenkomen in een werksituatie met het verkeerde argument. Mensen moeten binnenkomen met het argument dat ze geschikt en bekwaam zijn, niet met het argument dat het moest omwille van de een of andere wetgeving. Wel moeten we in onze Vlaamse instrumenten strikter en harder worden. De Vlaamse instrumenten zijn ondermeer onze convenants met bedrijfssectoren, waarbij die sectoren allerlei acties oplist en engagementen aangaan, dikwijls in de sfeer van opleiding en toeleiding, waarbij de Vlaamse overheid een beetje helpt, al is het maar door het financieren van een sectorconsulent.

Vandaag slagen we er nog niet in om bijvoorbeeld de resultaten van de sectorconvenants goed te evalueren, onder meer omdat ze kwantitatief niet zo gemakkelijk evalueerbaar is want er zitten vaak ook kwalitatieve doelstellingen in, maar ook omdat we nog onvoldoende de traditie en het apparaat hebben. Ik neem me voor om in de toekomst zowel wat betreft de teksten zelf van de sectorconvenants als wat betreft de manier waarop mijn administratie evalueert, toch een striktere methode te ontwikkelen.

Vandenbroucke

We hebben daar kansen toe: de sectorconvenants zijn een lopend gegeven, maar het Vlaams werkgelegenheidsakkoord laat ons toe om daar op een constructieve en positieve manier op in te breken. Door het Vlaams werkgelegenheidsakkoord komt er extra geld ter beschikking voor de sectoren om een aantal acties te doen, wat we moeten implementeren in de sectorconvenants. Met de uitvoering van het werkgelegenheidsakkoord beschikken we over een opportuniteit om wat striktere methodes te gebruiken, zowel wat betreft het formuleren van doelstellingen als wat betreft het opvolgen van de resultaten van al die mooie doelstellingen. Dat kan met name ook gelden voor de werkgelegenheid voor allochtonen. Ik spreek dan niet over quota maar over duidelijke, heldere, tastbare en verifieerbare streefdoelen. Dat is wat we volgens mij nodig hebben. Daarmee ben ik het helemaal eens.

Dan was er uw kritische opmerking over jongeren. Daar wil ik op reageren. Er is echt wel een verschil tussen de situatie van jongeren die veeleer hooggeschoold zijn en jongeren die laaggeschoold zijn. Natuurlijk zijn, wanneer de conjunctuur ongunstig is, ook hooggeschoolde jongeren het slachtoffer van het gebrek aan vraag op de arbeidsmarkt. Dat merkt men meteen in de statistieken. De recente periode leert ons echter ook dat die situatie ook gemakkelijk weer verbetert. Maar ook vandaag kampen toch nog wat hooggeschoolde jongeren met de frustratie dat ze geen job vinden en er geen vraag is naar hun capaciteit. We stellen echter vast dat we hun een heel ander soort begeleiding moeten bieden dan de begeleiding die we laaggeschoolden moeten bieden. Een van de sterke punten van de VDAB is dat deze instelling vandaag dat onderscheid goed maakt. In de preventieve aanpak zoals we die ontwikkelen, is het onderscheid tussen hoog- en laaggeschoolde jongeren een goed onderscheid. Ik kan me vergissen, maar ik denk dat de aanpak van de VDAB ten aanzien van hooggeschoolde jongeren eigenlijk wel voldoende is.

U vraagt of het door mij voorgestelde beleid in het tweede deel van de nota wel een antwoord biedt op mijn analyse uit het eerste deel. Ik kan daar niet zomaar bevestigend op antwoorden. Dit zal altijd wel onvoldoende zijn. We staan voor een

enorme uitdaging, die we in dit land samen met andere overheden zullen moeten aanpakken.

Daarmee kom ik tot mijn laatste opmerking in dit debat. De eerste spreker merkte vrij kritisch op dat nog vele bevoegdheden federaal zijn en dat het enige wat ik kan doen, komen tot een goed samenspel is. Dat zal echter altijd zo zijn. Persoonlijk pleit ik ervoor dat er meer bevoegdheden op het gebied van werkgelegenheid naar het gewest zouden gaan. Dat lijkt me logisch. Een van de redenen waarom de zaken zo ingewikkeld zijn in de sociale economie, waarover deze ochtend werd gedebatteerd, is de wijze waarop daarmee is omgesprongen in onze staatsvorming. Er zijn nogal wat argumenten om ervoor te pleiten dit helderder te maken, te decentraliseren wat kan en instrumenten bij elkaar te voegen.

Hoe het echter ook moge zijn, men kan zich geen model inbeelden waarbij we geen goed samenspel met de andere gewesten en de federale overheid nodig hebben. Dat is mijn diepe overtuiging. Daarom probeer ik vandaag al te komen tot een goed samenspel. Bij sommige beleidselementen moeten wij de federale overheid vragen om bepaalde maatregelen te nemen, die niet tot onze bevoegdheden behoren. De uitzendarbeid is een voorbeeld. Er werd hier al gewezen op het voorbeeld van de werkervaringsprojecten. Omgekeerd vraagt de federale overheid ook aan ons om bepaalde dingen te doen. Ik vind dat we dat dan ook correct moeten doen. Het is bijvoorbeeld heel belangrijk dat we zo snel mogelijk komen tot een tastbaar en goed operationeel samenwerkingsakkoord met het Brusselse Gewest over de wijze waarop we over de gewestgrenzen heen kansen gaan bieden voor werkzoekenden.

Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik denk dat er veel steun is voor de algemene analyse. Ik hoop in de toekomst ook steun te krijgen voor een doortastende aanpak. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen om 16 uur de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor deze voormiddag.

Wij komen om 14.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 13.16 uur.*
